

The logo for the CDA (Christen Democratische Alliantie) party, consisting of the letters 'CDA' in a bold, italicized, sans-serif font. The letters are green and are set against a white square background.

ZIJ AAN ZIJ

VOOR LANSINGERLAND

Verkiezingsprogramma 2022-2026

ONZE VOORSTELLEN VOOR EEN BETER LANSINGERLAND

Voorwoord	3
Inleiding	4
Samenvatting	
Top 10 speerpunten	5
Top 10 successen	6
I Een veilig Lansingerland	7
II Het Lansingerlands sociaal contract	11
III Een duurzaam Lansingerland	33
IV Goed en betaalbaar wonen in Lansingerland	43
V Een innovatieve economie in Lansingerland	50
Verantwoording	68

VOORWOORD

Het appèl van onze volkspartij – van het CDA - aan Lansingerland is: laten we elke dag opnieuw werken aan een samenleving die niet draait om ‘ieder voor zich’, maar om ‘zij aan zij’. Wij kiezen voor samenwerking en creativiteit; in kleinere sociale verbanden en in de publieke ruimte. Bij ons staat de gemeenschap centraal. De betrokkenheid van mensen bij hun dorp, hun school, hun buurt, hun kerk, hun bedrijf of hun sportvereniging. Dat is de kern van onze gemeente en daarom zijn wij de partij van de samenleving. Wij gaan uit van een christelijke mens- en maatschappijvisie. Dat betekent dat mensen vooral tot persoonlijke groei komen door verantwoordelijkheid voor elkaar te nemen. Christendemocraten werken aan een Lansingerland dat we door willen geven: thuis, op het schoolplein, op het werk, bij verenigingen of als volksvertegenwoordiger. Dit programma is de basis waarmee onze kandidaat-raadsleden zich als uw vertegenwoordigers willen inzetten. Diep geworteld in de samenleving, maar wars van vriendjespolitiek en populisme, zetten zij zich elke dag in voor een krachtige samenleving. U kunt op hen rekenen!

De programmacommissie
Jan-Willem van den Beukel (vz.)
Saskia van Vuren
Terence Buitendijk (secr.)
Charles van Harn
Dave Bergwerff

INLEIDING

Wat er goed gaat

In Lansingerland groeien de meeste kinderen in sterke gezinnen gelukkig op en worden mensen in een vertrouwde omgeving oud. In onze dorpen koesteren we de grote burgerzin en worden ieders talenten gezien en ingezet. Elk jaar verwelkomen we 1.000 nieuwe inwoners en toch behouden we ons dorpse karakter. Dankzij dat krachtige burgerschap staat de samenleving centraal, niet de overheid. De economie bloeit, onze tuinbouwsector is de meest innovatieve ter wereld en ondanks de verstedelijking hebben we prachtige groengebieden weten te realiseren; van de Rottemeren en de Groenzoom, tot het Annie M.G. Schmidtpark en de Zuidpolder.

Wat er beter kan

Toch zijn er volop uitdagingen en niets doen is geen optie. We moeten samen aan de slag! Veel van onze jongeren kunnen geen betaalbaar huis vinden. Er is grote en kleine criminaliteit, van wietteelt tot fietsendiefstal. Verenigingen bloeien, maar sportclubs waarschuwen ons dat ze moeite hebben om de contributie laag en daarmee voor iedereen betaalbaar te houden. Groeit het sociale weefsel in de samenleving net zo snel als het inwoneraantal, of neemt de sociale cohesie af? De CO₂-uitstoot van bedrijven en huishoudens daalt, maar niet snel genoeg om de energierekening betaalbaar te houden nu fossiele energie steeds duurder wordt. Speculanten en projectontwikkelaars kloppen wekelijks aan bij grondeigenaren en de gemeente om elke vierkante meter 'restgroen' vol te bouwen met dure woningen of bedrijfsloodsen.

Wat er dus moet gebeuren

Kortom: laat u niet in slaap sussen. Talloze problemen bedreigen de leefkwaliteit. Krachtig bestuur is nodig, maar met de juiste prioriteiten. Want individualisme, populisme, en naïviteit over criminaliteit kunnen we missen als kiespijn. Doe mee en stem op 16 maart CDA!

SAMENVATTING

Speerpunten

Onze top-10 speerpunten zijn:

1. Meer **veiligheid** dankzij normen & waarden, buurttoezicht en Boa's.
2. **Behoud van het dorpse karakter** bij een groei naar max. 75.000 inwoners. We bouwen **5.500 woningen**, maar **geen 4^e kern** langs de A12.
3. Een **groene schil rond Lansingerland**: van de Zuidpolder tot aan het Groene Hart, van de Groenzoom tot de Rottemeren. En natuurlijk houden we de **Noordpolder** open.
4. De vitaliteit van (sport-)verenigingen ondersteunen we vanuit een gemeentelijk sportloket en door te kiezen voor lage huren.
5. Voorrang voor Lansingerlandse jongeren bij **starterswoningen**. Voor ouderen komen er **'verzorgingstehuizen 2.0'**.
6. Er komen **kinderboerderijen en schooltuinen in elke kern**.
7. Gescheiden afval zal worden opgehaald in containers (niet langer in losse plastic zakken) en restafval kan naar een ondergrondse container in de buurt. Dit heet **'omgekeerd inzamelen'** en past bij een circulaire economie. Wij zijn **tegen 'diftar'** voor restafval, vanwege de bureaucratie eromheen, (torenhoge) naheffingen bij mensen die dat misschien wel niet kunnen betalen en het risico op toename van zwerfvuil.
8. Vanuit de Eneco-gelden ondersteunen we inwoners en bedrijven bij hun overstap naar **betaalbare, duurzame energie**.
9. We voeren opnieuw de **maatschappelijke stage in** voor meer burgerschap.
10. Het CDA is trots op ons karakter als meest innovatieve **glastuinbouwgemeente** ter wereld! Wij zetten ons in voor optimale publieke randvoorwaarden voor deze ondernemers, die de wereld voeden en kleuren.

Successen

Onze top-15 successen zijn:

1. De eerste paal is geslagen voor de bouw van nieuwbouwwijk **Wilderszijde!** Hier komen 2700 woningen, de helft goedkoop (beneden de NHG-grens). Ondertussen is de Parkzoom afgerond en stoomt de bouw in de Gouden Buurten Westpolder door.
2. Het **verbod** op vestiging van **coffeeshops** in Lansingerland is gehandhaafd. Het nieuw neergezette team ondermijning bestrijdt de zware (drugs-) criminaliteit steeds effectiever.
3. De voorbereidingen zijn gestart voor de ontwikkeling van 900 **woningen in Bleiswijk** (Merenweg en Lange Vaart).
4. Er is werk gemaakt van **duurzaamheid!** Zo zijn er nieuwe (duurzame) aardwarmteputten geslagen, 100'en leningen verstrekt voor verduurzaming van woningen, is milieubeleid in de steigers gezet en de relatie met milieu- en bewonersorganisaties is geïntensiveerd.
5. De huurtarieven van de **sportvelden** zijn al 4 jaar bevroren en dat blijft zo. Populaire padelbanen zijn gerealiseerd.
6. Tussen de Molenweg en het bedrijvenpark Oudeland in Berkel wordt een verbindingsweg aangelegd. Zo wordt de **Zuidersingel** veilig en vrij van vrachtverkeer.
7. De **bomen** aan de Merenweg in Bleiswijk zijn gespaard voor rigoureuze bomenkap. Er is EUR 1,5 miljoen geïnvesteerd in het Lage Bergse Bos en een ambitieuze agenda voor het **Rottemereengebied** vastgesteld.
8. Alle plaatsnaamborden van onze woonkernen hebben de toevoeging **Gemeente Lansingerland** gekregen: **identiteit** doet ertoe.
9. De gemeente heeft daadkrachtig gereageerd op de Coronacrisis en me een **Coronafonds** ondernemers, inwoners en vereniging zoals **speeltuín De Kievit** financieel gesteund.
10. De veiligheid van en geluidsschermen langs **de N209** zijn voortdurend onder de aandacht gebracht van gemeente en provincie.

11. De Terpstraat in Berkel en Rodenrijs is een blauwe zone geworden zodat er meer **parkeergelegenheid** is ontstaan voor het winkelend publiek.
12. Het CDA stond steeds pal voor **glastuinbouwondernemers** in onze gemeente: een ambitieuze **Horti Science Visie uitvoeringsagenda** en de doorontwikkeling van het Bleiswijkse **Horti Science Park** zijn opgesteld.
13. Met het project Rotondes **fietsveilig** (Boterdorpseweg en Klapwijkseweg) zijn mede door aandacht vanuit het CDA de rotondes voor fietser een stuk veiliger gemaakt. Veiligheid van fietsers voetgangers stond ook centraal bij de opening van een tweede ring fietspad (Wielerroute) dat de drukke **Rottekade** ontlast
14. De **Boa's** hebben in navolging van het politiepersoneel dankzij het CDA nu ook de 'Corona-bonus' gekregen.
15. Dankzij een CDA-motie is het 'Jeugdlintje' ingesteld voor jongeren van 6-17 jaar die bijvoorbeeld een heldendaad hebben verricht.

I. EEN VEILIG LANSINGERLAND

Normen en Waarden zijn gewoon! Zo vindt het CDA dat bewoners elkaar in Lansingerland moeten kunnen aanspreken op gedrag. Alle inwoners moeten met een veilig gevoel de straat op. Normen en Waarden zijn gewoon, kleine dingen als elkaar helpen, complimenteren, aanspreken en gehoorzamen moeten gewoon kunnen in Lansingerland. Dit vraagt om een actieve houding naar gemeenschapszin van lokale politici: Meer samenhang inspireren, het verenigingsleven en samenwerkingsverbanden stimuleren, meer vertrouwen door de betrokken samenleving te waarderen en burgerinitiatieven te omarmen. We moeten aanvullen en faciliteren waar nodig is in plaats van regelend handelen. Bij het CDA is gemeenschapszin de kern. Zo kunnen wij de betrokkenheid en cohesie bij het gemeenschappelijk wel en wee in kern, wijk of buurt laten groeien met als resultaat dat we gezamenlijk aan een veilig Lansingerland bouwen.

Normen en Waarden beginnen bij de omgeving van het kind. Hierin spelen het gezin, de school, verenigingen, de media en de buurt een belangrijke rol. Het CDA gaat, als een echte familiepartij, samen met de Lansingerlandse gezinnen en iedereen die daarbij komt kijken, bouwen aan onze waarden en normen. Normen en Waarden zijn gewoon! Daar gaan we samen voor!

Bouwen aan een veilig Lansingerland

Een veilig Lansingerland waar iedereen in rust en vrede over straat kan lopen, vraagt om stevige maatregelen. Criminaliteit heeft een grote impact op slachtoffers en tast het veiligheidsgevoel in de maatschappij aan. Slachtoffer zijn van een inbraak is zeer ingrijpend. Fietsendiefstal zorgt voor financieel leed maar schaadt ook het gevoel van geborgenheid in Lansingerland. Vandalisme schaadt ons beeld van de Lansingerlandse rust en vrede. Helaas en we vernielingen van bushaltes, graffiti en schade aan persoonlijke bezittingen zoals geparkeerde auto's. Onze veiligheid wordt bedreigd door criminaliteit en vandalisme!

Het CDA wil samen met alle mensen en organisaties van goede wil bouwen aan een veilig Lansingerland voor iedereen en zal scherp blijven op elke ontwikkelingen die de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners aantast.

1. Het CDA wil dat **Buurttoezicht Lansingerland, de politie en de Boa's prioriteit gaan geven aan het terugdringen van inbraken, fietsendiefstal, vernielingen en andere vormen van criminaliteit.** Een goede samenwerking met partijen als jeugdzorg, jongerenwerk, onderwijs en reclassering is daarbij een must.
2. **De burgemeester moet een veiligheidsspreekuur gaan houden.** Bijvoorbeeld op locatie in een wijk of in het stadhuis, zodat inwoners hun zorgen of tips rechtstreeks kwijt kunnen.
3. Daarnaast vindt het CDA **cameratoezicht (incidenteel en structureel) een belangrijk hulpmiddel voor het waarborgen van veiligheid.**

Fietsendiefstal is een veelvoorkomend misdrijf, bijvoorbeeld bij metrostation Berkel-Westpolder.

4. Om criminaliteit als fietsendiefstal en wapen- of drugsbezit verder tegen te gaan moet het mogelijk zijn preventief te fouilleren op basis van een risico-inschatting van de politie.
5. Het **politiebureau in Berkel en Rodenrijs moet gehandhaafd blijven** en de openingstijden moeten worden verruimd.
6. De gemeente attendeert bewoners op buurttoezicht, of de inzet van sociale media (WhatsApp-groepen) om het veiligheidsgevoel te vergroten. **De gemeente is het eerste aanspreekpunt voor bewoners die vragen hebben over het opzetten van een buurtpreventieteam.** Buurttoezicht wordt met voldoende middelen toegerust, passend bij hun taak. De politie zorgt voor snelle en voldoende back-up.
7. **Het aantal Boa's moet verder worden uitgebreid van 8 naar 12,** omdat het inwonertal van de gemeente verder stijgt.

De basisbehoefte veiligheid moet goed gerealiseerd worden. Het CDA zal zich hier keihard voor inzetten, maar alleen samen kunnen we bouwen aan een veilig Lansingerland. Politie, Boa's, Buurttoezicht, jeugdzorg, jongerenwerk, onderwijs, reclassering en u als inwoner van Lansingerland, wij allemaal bouwen aan onze veiligheid. Want een veilig Lansingerland, daar gaan we samen voor!

Straatintimidatie en geweld keihard aanpakken

Opgroeien betekent experimenteren. Jongeren gaan hun grenzen verkennen, hun eigen opvattingen bepalen en ontdekken wat het betekent om zelf keuzes te maken. In dat proces worden grenzen opgezocht, en soms ook overschreden. Criminaliteit (op sociale media) kan dit avontuur negatief beïnvloeden en geweld normaliseren. Een belangrijk voorbeeld hiervan is het messengergebruik onder jongeren. Ook in Lansingerland kan deze beweging van geweld zich nestelen.

8. Daarom wil **het CDA straatintimidatie en geweld keihard aanpakken.** Kinderen moeten veilig de grenzen op kunnen zoeken.

Maar grenzen moeten duidelijk worden aangegeven door de omgeving van het kind, zodat een jongere de gevolgen van zijn handelen inziet, zijn fout herstelt en ervan leert, zonder dat zijn toekomst in de problemen komt.

Straatintimidatie en geweld geven wij geen ruimte. Bouwen aan een veilig Lansingerland voor de generaties na ons, daar gaan we samen voor!

Een drugsvrij Lansingerland

Een pilletje poppen, een ballonnetje blazen of een jointje draaien. Voor sommigen, ook politici, lijkt dat de normaalste zaak van de wereld. Maar het is niet alleen slecht voor de gezondheid, het houdt ook zware criminaliteit in stand. Daarom heeft het CDA zich altijd ingezet voor een nul-beleid tegen de vestiging van coffeeshops in Lansingerland en is er een Team Ondernijming ingesteld om illegale wietplantages op te doeken. De vraag naar drugs is de brandstof van de gewelddadige en wetteloze onderwereld.

Het Nederlandse drugsbeleid is failliet. Veel coffeeshops en de achterliggende handel en productie zijn in handen van de zware, georganiseerde misdaad. De productie van synthetische drugs is fors toegenomen, met alle risico's voor omwonenden, de volksgezondheid, het milieu en de veiligheid. Vooral jongeren zijn een kwetsbare doelgroep als het om synthetische drugs gaat. De romantisering van drugs zorgt ervoor dat georganiseerde misdaad zijn plaats kan nemen in onze eigen gemeente Lansingerland. Romantici die pleiten voor legalisering van productie 'vergeten' daarbij dat verreweg de meeste drugs voor de export bestemd zijn.

9. Het CDA geeft de **georganiseerde misdaad en de onderwereld in Lansingerland geen kans**. De illegale handel in drugs, straatverkoop en illegale verkooppunten moeten keihard worden aangepakt
10. Het CDA bepleit een **versterking van de gemeenschappelijke aanpak van gemeenten, politie, justitie, de belastingdienst en de sociale dienst (Bestuurlijke aanpak)**.

11. Het CDA houdt vast aan het **'nul'-beleid ten aanzien van coffeeshops.**

Drugs zijn niet normaal. Een wereld zonder wetten, structuur en orde schuilt erachter. Een wereld die voor geweld, intimidatie en terreur kan zorgen op de samenleving en jijzelf. Geen romantisering van drugs in Lansingerland!

II. HET LANSINGERLANDS SOCIAAL CONTRACT

Heel lang geloofden we dat Nederland af was. Maar schijn bedriegt. Nederland kent grote problemen met macht en tegenmacht. De mechanismen van de rechtsstaat functioneren niet altijd goed meer, zoals uit de toeslagenaffaire is gebleken. Ook in Lansingerland zijn er tientallen slachtoffers van dit schandaal. Daarom pleiten wij voor een nieuw sociaal contract. Want ook op lokaal niveau is het nodig om het vertrouwen tussen overheid en burgers te herstellen.

We moeten instituties herbouwen door checks-and-balances te hernieuwen. Het vraagt ook om een andere mentaliteit van de gemeente én van de burgers zelf. Er is geen simpele oplossing. Wat we wel weten, is dat de overheid inwoners niet langer moet benaderen als (calculerende) consumenten, maar als burgers met rechten. En van inwoners verwachten we dat ze hun talenten ook inzetten ten dienste van hun naasten. Zoals bijna iedereen dat ook doet. Want in het Lansingerlands sociaal contract heeft eenieder rechten én plichten.

De overheid is van ons allemaal. Feitelijk is het gemeentebestuur ons 'verenigingsbestuur' en wij allen zijn de leden. Jong en oud, sterk en hulpbehoevend, ondernemer en ambtenaar, samen werken we vanuit vertrouwen aan het goede leven.

Lansingerland voor alle leeftijden

Ode aan het gezin

Lansingerland telt ruim 11.000 gezinnen. In die gezinnen groeien kinderen op. Voor het CDA is elk van die gezinnen – in welke samenstelling dan ook – van grote waarde: het gezin is de hoeksteen van de samenleving. Waarom dit zo is? In gezinnen en families worden normen en waarden overgedragen en leren we samenleven. We ontvangen en geven er liefde, toewijding en inzet. In tijden van tegenslag is de eigen familie vaak de plek waar we bescherming en ondersteuning vinden. We vieren er de mooiste momenten van het leven en delen er ons leed. Families en gezinnen zijn van onschatbare waarde en verdienen erkenning en waardering voor de plek die zij in ons leven hebben. Hier vinden wij geborgenheid.

Niet ieder gezin lukt het om een veilig thuis te zijn voor alle gezinsleden. Kinderen kunnen ook vroeg op achterstand komen doordat zij thuis niet goed Nederlands leren. Van alle kinderen groeit 3 procent op in een gezin dat afhankelijk is van een uitkering. Problemen binnen de familie met betrekking tot het kind kunnen later voor grotere problemen zorgen. Dit ondermijnt de ontwikkeling van een kind en verstoort het fundament van het gezin dat zo belangrijk is voor onze samenleving.

12. De gemeentelijke overheid moet **goede zorg en aandacht rond de opvoeding van kinderen** geven, zodat eventuele problemen met het kind of in de familie in een vroeg stadium onderkend wordt. Latere grote problemen voor het kind en de samenleving kunnen voorkomen worden. Het CDA wil dat het Centrum voor Jeugd & Gezin een **ouderschapskursus aan aanstaande ouders** blijft aanbieden en hier meer bekendheid aan geeft.
13. Een scheiding is een aangrijpende gebeurtenis voor kinderen. Daarom biedt de gemeente diverse **trainingen en cursussen aan voor kinderen van gescheiden ouders**. Het CDA vindt het belangrijk dat deze hulp blijft.

Gezinnen die moeilijke situaties doormaken mogen niet ongehoord en ongezien blijven en verdienen een eerlijke kans. In Lansingerland laten we geen gezinnen vallen. Daarom wil het CDA gezinnen ondersteunen. Gezinnen als stevig fundament voor een krachtig Lansingerland. Daar gaan we samen voor.

Goed opgroeien

Lansingerland staat op plek 11 op de lijst van gemeenten met de meeste jeugd. Met name de leeftijd van 4 tot 12 jaar komt in Lansingerland veel voor. Als gezinspartij willen wij ons graag voor hen inzetten. De schooluitval is laag en veel jongeren zijn lid van een sportclub. Veel ouders hebben, net als het CDA, actieve deelname in onze maatschappij hoog in het vaandel staan.

Er zijn voldoende activiteiten in Lansingerland, goede scholen en de jongeren kunnen hier gelukkig en veilig opgroeien tot zelfstandige en verantwoordelijke mensen. Bij al deze successen is het onverteerbaar dat de jeugd uit Lansingerland ongewild verdreven wordt omdat er veel te weinig passende woningen aangeboden worden. Vrijwilligerswerk is voor het CDA erg belangrijk en jongeren op vroege leeftijd kennis laten maken met zorg voor elkaar wordt niet genoeg gestimuleerd. Middelbare scholen willen vaak een bijdrage leveren aan het maatschappelijk bewust maken van jongeren. Vanaf jonge leeftijd maatschappelijk betrokken zijn, geeft een basis voor de rest van iemands leven. Ooit was er een verplichte maatschappelijke stage. Dit is in de huidige wet op het voortgezet onderwijs niet meer verplicht. Dit is jammer, want een maatschappelijke stage kan iemands kijk op de wereld verbreden en legt de kiem voor later vrijwilligerswerk. Het is mooi om iets voor een ander te betekenen.

14. Het **hoge voorzieningenniveau voor jongeren blijft gehandhaafd** en groeit mee met de gemeente. Ontmoetingsplekken en chillplekken worden gerealiseerd, voldoende sport- en bewegingsmogelijkheden worden gefaciliteerd. Hieronder vallen ook de publieke buitensporttoestellen. Jongerencentra The Point in Bergschenhoek en The Hangout in Bleiswijk moeten blijven.

15. Het CDA wil graag **opnieuw een maatschappelijke stage invoeren** op scholen. Dit houdt in dat middelbare scholieren 40 uur per schooljaar stagelopen bij een maatschappelijke organisatie. Dit doen jongeren binnen het thema burgerschapsonderwijs. Samen met de scholen en het Vrijwilligers Informatie Punt geven we hier vorm aan.
16. De gemeente onderzoekt samen met de scholen de mogelijkheid tot geven van praktijkonderwijs in de gemeente Lansingerland.
17. De gemeente zal **rookvrije initiatieven** vanuit verenigingen, scholen, organisaties of bedrijven **actief ondersteunen**. Samen zorgen we voor een rookvrije generatie.

Het uitvoeren van de jeugdagenda doen we samen met de jeugdorganisaties in Lansingerland. Praten met jeugd in plaats van praten over jeugd. Lansingerland moet een mooie gemeente blijven voor de jeugd! Daar gaan we samen voor.

Goed onderwijs in gezonde schoolgebouwen

Lansingerland heeft een prachtig aanbod van onderwijsvoorzieningen. Voor zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs is het CDA tevreden met het huidige aanbod. Ouders en leerlingen hebben veel keus, zowel qua onderwijsrichting als qua onderwijsvisie. We zijn hier trots op!

Veel schoolgebouwen binnen onze gemeente zijn verouderd. De nieuw te bouwen schoolgebouwen worden in ieder geval al energieneutraal gebouwd. Dit zorgt voor een prettig binnenmilieu en een laag energiegebruik. Corona heeft ons het belang van goede ventilatie geleerd. Aanvoer van frisse lucht is noodzakelijk om gezond te kunnen leven, zeker omdat leerlingen tijdens schooluren 90 procent van hun tijd binnen doorbrengen.

De samenwerking tussen onderwijs, maatschappelijke organisaties en het verenigingsleven is verbeterd en loopt nu goed. Lansingerland telt 1,5 procent vroegtijdig schoolverlaters. Bij deze groep is laaggeletterdheid een groot – en vaak blijvend - probleem.

18. **Alle scholen in de gemeente moeten in 2040 energieneutraal zijn.** Daarnaast moet er met spoed worden gekeken naar de **ventilatie op scholen**, zodat geen enkele leerling meer bij een open raam les hoeft te krijgen.
19. Bij nieuwbouw en reconstructie van basisschoolgebouwen wordt gestreefd naar het **stichten van integrale kindcentra**. Er wordt hierbij naast het onderwijs rekening gehouden met ruimte voor BSO, kinderopvang en peuterspeelzaal.
20. Het CDA vindt dat **speciaal onderwijs in nabijheid** georganiseerd moet worden. Dit hoeft niet per se in Lansingerland zelf, indien omringende gemeenten voldoende aanbod hebben. Een goede organisatie en betaalbaar leerlingenvervoer zijn een noodzakelijke randvoorwaarde bij speciaal onderwijs.
21. Wij willen dat alle scholen meedoen aan het **verkeersexamen**.
22. Wegen bij scholen en andere plaatsen waar veel kinderen spelen moeten zo zijn ingericht dat **te hard rijden onmogelijk** is. Waar dat niet uitvoerbaar is, moet op snelheid worden gehandhaafd.
23. Het CDA streeft naar **nul procent laaggeletterdheid** binnen onze gemeente.

Verder bouwen aan zo goed en gevarieerd mogelijk onderwijs, daar werken wij aan. Het CDA wil tevreden scholieren, ouders en leerkrachten, die allen maatschappelijk betrokken zijn.

Verzilver de vergrijzing

Net als in de rest van Nederland is er vergrijzing binnen Lansingerland. De komende jaren zal vooral het aandeel 70-100+-jarigen op de totale bevolking sterk stijgen. Vanaf 2025 neemt ook de groep 80-plussers sterk toe. In 2040 is het aandeel van het aantal 65-plussers het hoogst. Naar schatting is deze groep 26 procent van de bevolking, waarvan een derde ouder is dan 80 jaar. Het CDA is een partij ván en vóór alle generaties. Dankzij het CDA is woonzorglocatie Huize Sint Petrus nog steeds open. Senioren nemen een belangrijke plek in onze samenleving in. Deelname aan de samenleving stopt

niet op een bepaalde leeftijd. Integendeel, senioren vervullen op veel manieren een waardevolle rol. In de familie, de buurt, de kerk of de vereniging zijn zij onvervangbaar. Vergrijzing is de verzilvering van gezondheid.

Is Lansingerland klaar voor de grote groep senioren van de toekomst? Op het gebied van woonvormen zijn er meer opties dan binnen het huidige model wordt meegenomen. Daarbij komt eenzaamheid veel voor bij ouderen. Een (actieve) rol in onze samenleving kan eenzaamheid tegengaan. Senioren willen langer actief blijven in de maatschappij en zijn daardoor vaker onderweg. Daarbij is een goede en veilige mobiliteit van groot belang.

24. **Lansingerland moet zich voorbereiden op de steeds groter wordende groep senioren.** Denk daarbij aan huisvesting, dagelijkse bezigheden en zorg. Maar ook aan de groeiende eenzaamheid onder ouderen. Daarvoor moet een actieplan worden gemaakt.
25. De huidige weginrichting is vaak niet goed afgestemd op de oudere verkeersdeelnemer. Nieuwe infrastructurele plannen en onderhoudsactiviteiten voor wegen, fiets- en voetpaden, moeten **senior-proof** worden uitgevoerd, zodat onze ouderen langer veilig mobiel kunnen blijven meedoen.
26. Vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning richten wij ons op begeleiding thuis en dagindeling, ondersteuning om de **mantelzorg** tijdelijk te ontlasten, woningaanpassingen en huishoudelijke ondersteuning. De gemeente moet continu aandacht houden voor- en **ondersteuning bieden aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties** die – soms zelfs dagelijks - ouderen helpen bij hun bezigheden.
27. **Woningen voor senioren** bouwen we **op loopafstand van voorzieningen** zoals winkels, huisarts en apotheek. Seniorenwoningen worden zoveel als mogelijk voor uitsluitend Lansingerlandse senioren gebouwd.

28. Inwoners van Bleiswijk moeten voor **spoedeisende huisartsenhulp** buiten kantooruren nu naar Gouda. Dit is te ver weg bij acute klachten en is per taxi ook erg duur. Hier moet op korte termijn een oplossing voor komen dichterbij huis, bijvoorbeeld door over te stappen naar het Sint Franciscus Gasthuis in Rotterdam.

Door op het CDA te stemmen helpt u mee om de gemeente voor te bereiden op de toename van het aantal senioren in de komende jaren, zodat iedereen kan genieten van een onbezorgde oude dag.

Sterke samenleving

Verenigingen als kloppend hart

Lansingerland zonder verenigingen is ondenkbaar. Verenigingen zijn de basis van een gezonde gemeente. Sportverenigingen krijgen veel aandacht voor de mooie dingen die zij bereiken. Onze gemeente heeft het voorrecht om ook vele andere soorten verenigingen en vrijwilligersorganisaties te mogen hebben. Zo hebben wij in de gemeente muziekverenigingen, culturele clubs, historische verenigingen, ouderenbonden, wijkverenigingen, ondernemersverenigingen, speeltuinverenigingen, natuurorganisaties, E.H.B.O.-verenigingen, de fietsersbond, serviceclubs, 12 kerken, het hospice, de Oldenbarnevelthoeve een moskee en nog vele anderen. Al deze verenigingen dragen bij aan een energieke, gezonde en goede samenleving. De ontwikkeling dat vrijwilligers(organisaties) publieke taken overnemen en nieuwe vormen bedenken van dienstverlening voor de gemeenschap is zeer positief. Het CDA heeft de komst van het jeugdlintje in het leven geroepen om onze waardering kenbaar te maken.

Een goed gebouw voor verenigingen is belangrijk om goed te kunnen functioneren. Of het nu om de hoogte van de huren, uitbreiding of verduurzaming gaat, de gemeente speelt hierin een belangrijke rol. Onze verenigingen zijn betrokken en ambitieus en dit wordt gekoesterd. Een rijk verenigingsleven en zoveel mensen die zoveel mooie dingen doen op vrijwillige basis zorgen er mede voor dat het goed wonen is in Lansingerland.

29. De **gemeente** geeft verenigingen en maatschappelijke organisaties **meer verantwoordelijkheid én beslissingsbevoegdheid** voor innovatie en **voor verduurzaming** van gebouwen. Dat kan een goede manier zijn om de energiekosten te drukken.
30. Het CDA wil voor verenigingen zoveel mogelijk vergunningen vervangen door algemene regels of een melding. Het verstrekken van kleine subsidies (bijvoorbeeld onder €5000) krijgt een **lichte verantwoordingsplicht**. Dus zonder uitgebreide administratie en regels.
31. Er moet (financiële) steun zijn vanuit de gemeente om **opleidingen voor nieuwe bestuurders** mogelijk te maken. Het Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) kan hierin een rol hebben.
32. De **vrijwilligersprijs moet behouden blijven** en het door het CDA-geïnitieerde **jeugdlintje** moet jaarlijks uitgereikt worden.

Gezonde verenigingen beginnen bij de mensen zelf. De gemeente kan een steuntje in de rug geven. We moeten er samen voor zorgen dat verenigingen gezond blijven, ook financieel. Een goed verenigingsleven in Lansingerland: daar gaan we samen voor.

Sporten mogelijk maken voor iedereen

Sport is belangrijk voor lichaam en geest. Het draagt bij aan een gezonde en sociale levensstijl. Om toegang tot die gezonde en sociale levensstijl laagdrempelig te houden heeft het college op aandringen van het CDA de huren van de sportaccommodaties in de jaren 2018-2022 bevroren. Mede hierdoor is sporten betaalbaar gebleven voor iedereen. Daarnaast heeft het CDA bereikt dat er padelbanen in onze gemeente gerealiseerd zijn. Ledverlichting in de lichtmasten van sportvelden is inmiddels ook gerealiseerd. De verenigingen hebben hier financieel voordeel van en helpen mee aan een duurzame samenleving. Meer bewegen en buitensporten hebben we gestimuleerd door de aanleg van de tweede fietsring in het Rottemeregebied en de vele nieuwe buitensporttoestellen. Wij zijn trots dat

onze verenigingen en het Hoge Land in Berkel en Rodenrijs erg goed op de kaart staan binnen onze regio.

Ondanks dat het CDA de huurtarieven bevroren heeft, staat de toegang tot een gezond verenigingsleven onder druk. Binnen Lansingerland betalen (sport)verenigingen nog steeds een hogere huur dan in omliggende gemeenten. Lansingerland is een groeigemeente, meer inwoners betekent ook meer potentiële sporters. Daardoor groeien veel sportverenigingen uit hun jasje en vragen zij om uitbreiding. Daarnaast is sport niet altijd toegankelijk voor iedereen, vaak wordt er te veel nadruk gelegd op competitie en vervalt inclusiviteit. Met name mensen met een beperking ondervinden dit.

33. **Huren van sportvereniging mogen de komende vier jaar niet omhoog**, ook niet met een inflatiecorrectie. Zo komen de tarieven meer in lijn met die van buurgemeenten.
34. Om te zorgen dat er ook in 2026 voldoende ruimte is om te sporten, moet er worden nagedacht aan **geleidelijke uitbreiding van verenigingen** en mogelijk een vierde sportpark.
35. Er moet **laagdrempelig contact** zijn tussen de gemeente en de sportverenigingen via een sportloket.
36. Het CDA wil inzetten op de breedtesport. Dit houdt in dat alle mensen die het fysiek en mentaal kunnen mogen sporten. Ook **jongeren en ouderen met een beperking moeten mee kunnen doen**. De gemeente moet verenigingen daarbij ondersteunen met geld en middelen, bijvoorbeeld door het helpen opzetten van een speciaal team of het aantrekken van coaches.
37. De gemeente blijft via het **jeugd sportfonds, het jeugd cultuurfonds en de stichting leergeld deelname van kinderen uit arme gezinnen** aan het maatschappelijk leven aanmoedigen.

We moeten doorpakken op sport. Dit is en blijft een belangrijk speerpunt van het CDA. Iedereen moet een eerlijke kans krijgen om te sporten en de vraag naar sport moet ingevuld worden. De gemeente behoort een goede

communicatie te onderhouden met de sportverenigingen, want samen gaan we voor een sportief en gezond Lansingerland.

Integratie is nieuwkomers recht doen

Door de jaren heen is Lansingerland ook het thuis geworden van migranten, die zelf – en zeker hun kinderen – gewoon Lansingerlanders zijn geworden. Er is ook een moskee gebouwd. Deze heeft een neutrale uitstraling en past zodoende prima in het straatbeeld van onze gemeente. Waar in de jaren '70 vrijwilligers al taalcursussen gaven, heeft het CDA zich ook de laatste jaren ingezet om asielgerechtigden zoveel als mogelijk aan het werk te helpen en naast werk een opleiding te laten genieten.

In Lansingerland zijn steeds meer verschillende culturen te vinden. In Lansingerland werken we aan een inclusieve samenleving voor alle inwoners door middel van aanbod scholing, werk en persoonlijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld in Bleiswijk werken veel arbeidsmigranten in de glastuinbouw en in de logistiek. Een goede integratie voor kinderen moet gestimuleerd worden door een schakelklas. Dit kan mede door een ISK (internationale schakelklas), zoals in onze gemeente gefaciliteerd wordt door de basisschool de Vuurvogel. Daar krijgen kinderen uit het buitenland onderwijs dat erop gericht is om hen vertrouwd te maken met de Nederlandse taal en cultuur.

38. Voor Europese seizoenwerkers en hen die hier langer blijven, maar zeker ook voor vluchtelingen is integratie belangrijk. **Integratie van nieuwkomers moet goed, snel en zorgvuldig** vormgegeven worden, ook met intensieve begeleiding door vrijwilligers. Een goede investering aan de basis geeft profijt op de lange termijn.
39. Indien in de toekomst aan de orde, is het CDA een groot voorstander van de **uitbreiding van de internationale schakelklassen** binnen Lansingerland. Nieuwkomers die wat ouder zijn moeten naar Rotterdam (Design College of Wolfert College). De gemeente bepaalt welke scholingsinstituten aangeschreven worden voor de inburgering.

40. Het CDA streeft ernaar dat asielgerechtigden binnen drie maanden na vestiging in Lansingerland voltijds aan het werk zijn. Scholing en taalcursussen vinden zo veel mogelijk plaats in de avonduren.
Bijstandsontvangers die geen Nederlands spreken en zich niet inspannen om dat te leren, worden gekort op hun uitkering.
41. De Islam is voor een groep Lansingerlanders een bron van inspiratie en zingeving. Het is goed dat zij een eigen gebedshuis hebben neergezet. Mocht er echter een verzoek worden gedaan om een **versterkte gebedsoproep ten gehore te laten brengen, dan zouden we dat afwijzen**, omdat dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld kerkklokken een verbale oproep is.

Het CDA is trots op de cultuur die gevormd is door onze voorouders en die het fundament vormt waarop de samenleving creatief voortbouwt. Daarom is het belangrijk dat de samenleving en de gemeente meehelpt met het integreren van het nieuwe in het vertrouwde. Een inclusieve samenleving op het vertrouwde fundament. Daar gaan wij samen voor!

Doorgeven wat van waarde is

Het CDA is een partij van en voor mensen die een positieve bijdrage willen leveren aan onze steeds veranderende samenleving. Een samenleving waarin het individu, het 'ik', een steeds belangrijker plaats lijkt in te nemen. Maar ook een samenleving waarin je steeds vaker merkt dat heel veel mensen dat soort individualisme eigenlijk helemaal niet willen. Binnen verenigingen, scholen, (sport)clubs, samenwerkingsverbanden, kerken in de breedste zin van het woord, de familie en het gezin en ook gewoon op straat, zien we dat we met elkaar meer kunnen bereiken dan alleen.

Veel mensen ervaren hun eigen leven als goed, maar maken zich zorgen over hoe wij tegenwoordig met elkaar omgaan. Mensen kunnen als collectief mooie initiatieven realiseren. Het is goed als inwoners taken overnemen als zij zaken beter, leuker of goedkoper kunnen vormgeven. Voorbeelden hiervan zijn de pluktuin, het onderhoud van kleine perkjes in de buurten. Sportverenigingen willen het beheer overnemen van velden. Het CDA voelt

zich verantwoordelijk voor de volgende generaties, en de verbinding tussen generaties. Zorg voor en behoud van natuur en cultuurhistorische waarden vindt het CDA daarom belangrijk. We hebben de wereld geërfd van onze voorouders, en te leen van onze kinderen en kleinkinderen. Deze uitgangspunten lopen als een rode draad door onze standpunten.

42. Prettige omgangsvormen op straat, **respect voor de wet en onze democratische instituties**, vrijheid en rechtvaardigheid zullen wij koesteren. Het CDA streeft ernaar dat alle inwoners aan de samenleving meedoen.
43. Het CDA vindt het belangrijk dat wijken en buurten invloed hebben op het beleid. Wij bieden inwoners het **'uitdaagrecht'**, om bepaalde uitvoeringstaken (en het bijbehorende budget) van de gemeente over te nemen. Het CDA omarmt burgerinitiatieven vanuit ons vertrouwen in de samenleving.
44. Het CDA wil dat de gemeente actief **meewerkt en denkt met lokale initiatieven** zoals op Koningsdag, Rosétje op een Kleedje, de (jeugd-) festivals, de festivals in het Annie M.G. Schmidtpark, de braderieën, de Berkelse wielerronde en alle andere lokale evenementen waar inwoners elkaar op een gezellige manier kunnen ontmoeten. Dit past bij de CDA-visie waarin de samenleving het eerst aan zet is en de overheid daaraan vanuit haar eigen taak en opdracht dienstbaar is.
45. In Nederland kennen we een traditie om met Oud en Nieuw vuurwerk af te steken. Wij zijn geen voorstander van een lokaal vuurwerkverbod. We moeten streng blijven handhaven op excessen zoals het afsteken van verboden zwaar vuurwerk. We houden bovendien vast aan de **vuurwerkvrije zones** bij bijvoorbeeld verzorgingshuizen.
46. Iedereen is erbij gebaat om af en toe even stil te staan: werknemers, winkeliers, gezinnen. **De zondag** is daarvoor een bij uitstek geschikte dag. Winkels mogen dan vanaf 12.00 uur open zijn.

Als collectief zorgen wij voor een gezonde samenleving. Wij mogen trots zijn op waar wij vandaan komen. Net zoals onze kinderen trots mogen zijn op waar zij vandaan komen.

Kunst en cultuur: van onschatbare waarde

Kunst omvat een breed scala aan activiteiten, van schilderen, tekenen, beeldhouwen en moderne mediakunst, tot theater, dans, muziek en zang, fotografie, film, architectuur, literatuur en poëzie. Al deze zaken horen bij onze cultuur. Theater 't Web is een mooi voorbeeld van een plek in Bleiswijk waar veel van die kunstvormen te vinden zijn, door vrijwilligers opgestart en niet toevallig is de komst hiervan mede door het CDA mogelijk gemaakt. Ook de Hichte in Berkel en Rodenrijs is zo'n plek waar honderden mensen hun talenten ontdekken en Cultuur aan het Lint biedt een geweldig programma vanuit de monumentale kerk aan de Berkelse Noordeindseweg. Veel zaken gaan vanzelf. Maar de financiële middelen van kunstenaars zijn vaak onvoldoende om een atelier te huren. Terwijl zij een plek zoeken om hun hobby of werk in de kunstbranche uit te voeren. Zo gaat in Bleiswijk Kunst- en Cultuureiland de Watergang' van start. De gemeente denkt actief mee hoe dit cultuureiland tot een groot succes kan worden voor de gehele samenleving! Het nog te realiseren, cultuurhuis in Berkel en Rodenrijs dat de gemeente financiert kan een goede bijdragen leveren om de Lansingerlandse kunst en cultuur te verrijken.

Als gemeenschap mogen we ook onze gemeentelijke monumenten koesteren. Ze bieden houvast als bakens in de tijd. Datzelfde geldt voor kenmerkende landschappen en dorpsgezichten. Voor het in stand houden van de Gemeentelijke Monumenten zijn veel organisaties sterk afhankelijk van de gemeente. Op onze schouders rust daarvoor een grote verantwoordelijkheid. Wij zijn daarvoor verantwoordelijk!

47. Locaties die tijdelijk leegstaan en in eigendom zijn van de gemeente moeten aan kunstenaars voor een laag tarief of zelfs gratis als (tijdelijk) **atelier** aangeboden worden. Het gemeentehuis biedt als Huis van de Samenleving de ruimte aan **exposities in de hal**.

48. Het CDA streeft naar een **nieuwe Erfgoedverordening** met onderscheid tussen grote en kleine monumenten en een passend subsidieplafond.
49. **De gemeente koopt kunstwerken in eerste instantie aan bij plaatselijke kunstenaars**, zodat de lokale kunstsector die geworteld is in de samenleving, daarvan profiteert: Koop lokaal!
50. Kunstenaars kunnen helpen bij het vinden van creatieve manieren voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, van eenzaamheid tot zingeving. Ook daarin kunnen kunstenaars als tijdelijke medewerkers een waardevolle bijdrage leveren. Zeker wanneer zij professionals zijn, hoort daar een fatsoenlijke vergoeding tegenover te staan.
51. **Cultuurhistorische landschappen moeten zoveel mogelijk in de huidige vorm behouden blijven**. Zoals het doorzicht vanaf het lint in de polder, vanaf de Hoefweg op de Rotte en vanaf de Noordeindseweg en de Edelsteenbuurt op de Noordpolder.
52. Het nog te bouwen **cultuurhuis** in Berkel en Rodenrijs is een **verrijking in cultureel aanbod** met grote mogelijkheden voor **educatie en persoonlijke vorming**. Het cultuurhuis mag niet meer dan 10 miljoen aan kosten met zich meebrengen.
53. Om de **culturele sector in de breedte** te ondersteunen hechten we aan behoud van subsidieregeling Levendig Lansingerland, van waaruit bijvoorbeeld muziekverenigingen een bijdrage kunnen ontvangen voor de organisatie van bijzondere uitvoeringen.
54. **Kunst in de klas** is belangrijk en moet behouden blijven.

Met elkaar zorgen we voor een florerende kunst- en cultuursector in Lansingerland waar onze inwoners van genieten en aan meedoen. Dit is waar het CDA voor staat.

Dienstverlening en bestuur

Betrouwbare overheid

De gemeente Lansingerland is er voor de inwoners en niet andersom. De gemeente is de bestuurslaag die het dichtst bij de mensen staat; zij vormt de basis van ons openbaar bestuur. Verreweg de meeste zaken waar inwoners in het dagelijks leven mee worden geconfronteerd, spelen zich af op het niveau van de gemeente. Het CDA heeft laten zien betrouwbare politici en wethouders voor te dragen. Als Lansingerland mogen wij trots zijn op voormalig wethouder Abee die Lansingerland financieel gezond maakte. Onze huidige wethouder Van den Beukel heeft onze gemeente financieel door de coronacrisis geleid.

Situaties zoals ontstaan zijn bij de herverdeling van standplaatsen bij de Berkelse markt en het vaak niet tijdig informeren en klankborden met omwonenden bij woningbouwprojecten zijn onacceptabel. De gemeente moet zorgdragen voor een eerlijke samenleving waar iedereen wordt gehoord en gezien. Hieruit blijkt hoe belangrijk burgerparticipatie is. De gemeente is er om te helpen, niet om foutjes af te straffen.

55. Het college van burgemeester en wethouders moet zich – als het aan het CDA ligt – richten op **maatwerk bij inwoners**. Inwoners moeten weten waar zij aan toe zijn. De dienstverlening en informatievoorziening moet snel en gemakkelijk toegankelijk zijn. Alle diensten van onze gemeente moeten ook via internet benaderbaar zijn. Dit mag echter niet ten koste gaan van de mogelijkheid van persoonlijk contact via telefoon, een afspraak op één van de servicepunten of anderszins.
56. Het CDA wil dat de gemeente ruimte laat, om daar waar het mis gaat een oplossing te zoeken en **niet meteen terug te vallen op regels en verordeningen**.
57. Maatschappelijke (burger-)initiatieven worden waar mogelijk voortaan **zoveel mogelijk ontlast van vergunningsplichten**.

58. Bij maatschappelijk relevant of ‘gevoelig’ beleid moeten de betrokken inwoners vanaf het begin meegenomen worden bij de opmaak hiervan (**beginspraak**), **in plaats van achteraf via inspraak**, waarbij het gevoel kan bestaan dat alleen nog wat komma’s verplaatst mogen worden.

Met de gehele gemeenschap als collectief maken wij besluiten. Daarbij gaat het om het vroeg in een proces informeren van alle belanghebbenden én hen gedurende het proces op de hoogte houden. Situaties als met de Berkelse markt en onzekerheid bij omwonenden bij woningbouwprojecten zijn voor het CDA onacceptabel.

Dienend bestuur

CDA-politici staan midden in de samenleving. Zij zijn betrokken en betrouwbaar en lopen niet weg voor bestuurlijke verantwoordelijkheid. In de visie van het CDA is een belangrijk doel van het gemeentebestuur inspelen op de dynamiek van de lokale samenleving: op een actief verenigingsleven, een gezond bedrijfsleven, levendige dorpskernen, maar ook op onderlinge betrokkenheid van inwoners in buurten en wijken. De gemeenteraad werkt nu volgens het BOB – model, Beeldvorming – Oordeelsvorming – Besluitvorming. In de beeldvorming is veel ruimte voor de lokale samenleving. Het CDA wil dat behouden en versterken.

Het is een bekend geluid vanuit de samenleving dat belanghebbenden graag inspraak willen in verschillende beeldvormingsavonden en/of de commissie-raadsvergadering. Deze wens past goed binnen onze democratische rechten.

59. **Inspraak vanuit de samenleving in de gemeenteraad en de verschillende commissies moet gestimuleerd en gefaciliteerd worden.** Bij beeldvormingen moeten niet alleen ambtenaren het woord krijgen, maar juist de betreffende instanties, ondernemers en inwoners moeten gehoord worden. Het CDA wil wijkbezoeken en werkbezoeken voortzetten en uitbreiden.

CDA-politici zijn betrokken bij de lokale samenleving, gericht op **samenwerking met inwoners**, onze verenigingen en bedrijven. In de volgende raadsperiode zullen de eventueel nieuwe woordvoerders aangaande verenigingen verschillende werkbezoeken afleggen.

Zorg voor elkaar

Kwetsbare groepen ondersteunen

Of iemand nu tijdelijk kampt met mentale problemen of aangeboren beperkingen, niemand mag buiten de samenleving vallen. Ieder mens telt en kinderen mogen niet de dupe worden van problemen van hun ouder(s). Daarom hebben wij ons afgelopen raadsperiode ingezet voor betere schuldhulpverlening. Nu blijkt dat meer dan 40 procent van de mensen in Lansingerland aangeeft zich weleens eenzaam te voelen.

Mensen met een geestelijke- of lichamelijke beperking krijgen aandacht en moeten dit ook zo ervaren. Mensen in een rolstoel of slechtziende mensen moeten niet beperkt worden in hun toegang tot goede algemene voorzieningen. Openbare gebouwen, zorginstanties en openbaar vervoer zijn nu al goed toegankelijk voor mensen met een beperking. Gemeentelijke brieven en andere communicatie moet blijvend op B1-niveau zijn. Dit is een leesbare manier van schrijven voor de meeste inwoners van onze samenleving.

60. Het CDA staat voor **levensloopbestendige woningen, nabij voorzieningen**. Dit stimuleert het langer op éénzelfde plek wonen in hun eigen en bekende omgeving. Bij deze levensloopbestendige woningen kan naar behoefte gebruik worden gemaakt van thuiszorg en dinerservice. Goed toegankelijk en nabij openbaar vervoer is een randvoorwaarde bij het bepalen van locaties voor levensloopbestendige woningen.
61. Samen met Lansingerlandse werkgevers en uitzendbureaus zetten we in op genoeg **arbeidsplaatsen voor inwoners met een afstand tot**

- de arbeidsmarkt.** Zo kan iedereen erbij horen en een bijdrage naar vermogen leveren aan onze samenleving.
62. We maken veel meer werk van het **bestrijden van eenzaamheid**, zeker in de coronatijd is dit van extra belang. Wij wensen een actieplan tegen eenzaamheid zoals in Rotterdam.
63. Wij zetten blijvend in op **vroegsignalering schuldhulpverlening**. Vervolgens wordt er ingezet op educatie, voorlichting en preventie zodat onze inwoners financieel zelfredzaam zijn.

De gemeentepolitiek moet verder bouwen aan een samenleving waar iedereen op zijn of haar manier in mee kan doen. Daarom is het belangrijk dat alle instanties, van gemeente, zorgorganisaties en de doelgroep zelf met elkaar in gesprek blijft. Samen bereiken we een samenleving waar niemand meer kwetsbaar hoeft te zijn.

Zorgen voor kwetsbare jongeren

In Lansingerland doen meer dan 1000 kinderen een beroep op de jeugdzorg en 100 kinderen vallen onder jeugdbescherming. En die aantallen groeien pijlsnel. Ook in Lansingerland zijn kinderen kwetsbaar en zijn er problemen. De gemeente is sinds enkele jaren verantwoordelijk voor een groter takenpakket in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, in de Jeugdhulp en de Participatiewet. Een enorme uitdaging, die gepaard ging met Rijksbezuinigingen. Ondanks extra kosten en ingewikkeld beleid bleef het CDA, en blijft het CDA, opkomen voor de zwakkeren van onze samenleving. In de afgelopen raadsperiode bleek de situatie in de jeugdhulp zorgelijk.

In de afgelopen raadsperiode was het heel lastig om invloed uit te oefenen op de oplopende wachtlijsten in de jeugdhulp. Iedere wachtlijst van meer dan twee weken is onacceptabel. De jeugdhulp is regionaal georganiseerd en de gemeenten binnen de regio zijn verantwoordelijk. De jeugdhulp is een complex en veelzijdig onderwerp waar veel belanghebbenden bij betrokken zijn. Docenten kennen hun leerlingen vaak erg goed. Voor hen is een belangrijke rol weggelegd om kwetsbaarheden te signaleren en

jeugdprofessionals in te lichten. Jongeren die kwetsbaar zijn verdienen de hulp die zij nodig hebben.

64. Het opsporen van jeugdigen met problematiek thuis, pesten of eenzaamheid moet blijvend prioriteit krijgen. Ieder mens kan met tegenslag te maken krijgen. Wat het CDA betreft is het **opkomen voor de zwakkeren** in onze samenleving een speerpunt.
65. **Kwetsbare jongeren en kinderen moeten zo snel mogelijk hulp krijgen.** Twee weken wachten is daarbij de limiet. Daarnaast moet er een vaste behandelaar komen, zodat een kind niet steeds een ander gezicht ziet. Dat is belangrijk voor de vertrouwensband.
66. **Alle jongeren verdienen een eerlijke kans op de arbeidsmarkt.** Kansarmere jongeren moeten hulp en ondersteuning krijgen.
67. **Privacy mag geen reden zijn om een kind niet te kunnen helpen.** Waar nodig zoekt de gemeente in het belang van de jeugd de grenzen van de privacywetgeving op. Niemand staat er alleen voor!

Jongeren zijn de toekomst. Het CDA is er voor de jeugd. Van zorgorganisatie tot vereniging, we doen het samen, iedereen draagt een steentje bij.

Goede zorg op maat, voor jong en oud

Het is de taak van de gemeente om de inwoners te begeleiden met het verkrijgen van de juiste zorg, bijvoorbeeld met een persoonsgebonden budget (pgb). Een gedeelte van het gemeenschapsgeld gaat naar overige ondersteuning hulp in de huishouding en aanpassen van de woningen.

Voor minimagezinnen is zorg – zonder overheidsbemoeienis – te duur. Situaties waarbij mensen niet naar de tandarts gaan doordat zij hun eigen risico niet kunnen betalen zijn onacceptabel. Als er nog meer financiële druk op de zorg komt te staan zijn dit soort problemen niet uit te sluiten.

68. Wij moet ervoor zorgen dat de **zorg voor iedereen betaalbaar blijft.** Het CDA is tegenstander van het labelen van zorggeld, want het gaat niet om het geld maar om de mensen. Het persoonsgebonden

- budget (pgb) is een geschikt middel om mensen zelf hun zorg in te laten richten. De gemeente is eindverantwoordelijk dat het budget wordt besteed bij deskundige en eerlijke zorgverleners.
69. De komende raadsperiode moet er stevig nagedacht worden hoe **de zorg nog efficiënter en effectiever** ingevuld kan worden. Mits dit niet ten koste gaat van de kwaliteit. We waarborgen samen met het Zorgkantoor en de zorgaanbieders dat het aanbod en de verspreiding van woonzorglocaties minimaal gelijk blijft, voor verpleging, verzorging of dagbesteding. Dat betekent behoud van Sint Petrus en Oudelandse Hof in Berkel en Rodenrijs, de Oranjehoeck in Bergschenhoek en De Tuinen in Bleiswijk.
70. In de bijzondere bijstand creëren we **een vangnetregeling voor eigen bijdragen**, daarnaast komt er een inkomensstaffel voor eigen bijdragen, waardoor inwoners die net niet voor bijzondere bijstand in aanmerking komen niet te maken krijgen met onevenredig hoge eigen bijdragen.
71. Er is een **platform van professionele ondersteuning van mantelzorgers** georganiseerd, voor informatie, advies en praktische ondersteuning. Dit blijft gemonitord worden en zo nodig zal dit worden uitgebreid.
72. Voor mensen die het echt nodig hebben maakt de gemeente het mogelijk om via een **collectieve zorgverzekering** gebruik te maken van zorg tegen een betaalbare premie. Het eigen risico wordt gedekt via de bijzondere bijstand.
73. **De gemeente ondersteunt initiatieven voor het gebruik van technologie ter ondersteuning of verbetering van de gezondheid en de gezondheidszorg** (e-health).
74. We ondersteunen een oproep aan vrijwilligers om de **formulierenbrigade** uit te breiden. Deze ervaringsdeskundigen helpen inwoners met formulieren zoals de belastingaangifte, huurtoeslag, zorgtoeslag en dergelijke.

Goede en betrouwbare zorg daar wordt de samenleving beter van! Dit moet de standaard worden, de standaard die we moeten bewaken, waar niemand buiten de boot valt.

LHBTI: iedereen vrij en veilig

Artikel 1; iedereen is gelijkwaardig, ongeacht iemands kleur, geaardheid of geslacht. In Lansingerland wordt ieder jaar de regenboogvlag gehesen. Het CDA is blij met dit initiatief. Iedereen moet zich veilig voelen in onze gemeente en de regenboogvlag is het symbool dat de gemeente zich hiervoor inzet. Daarnaast zijn regenboogoversteekplaatsen ook een mooi symbool om te doen beseffen dat wie je ook bent, je er mag zijn.

De negatieve houding of reacties van anderen, of verwachtingen hierover, over de seksuele oriëntatie of genderidentiteit zorgt bij een deel van de LHBTI-ers voor voortdurende stress en gaat gepaard met angst, zichzelf afwijzen en een laag zelfvertrouwen.

75. LHBTI-ers moeten zich prettig en veilig voelen in onze gemeente. De gemeente moet er voortdurend voor waken dat dit zo blijft.

Meldingen van intimidatie en discriminatie moeten zo goed als mogelijk geregistreerd worden en hier moet beleid op gemaakt worden.

Het CDA is een partij voor iedereen. Niemand wordt buitengesloten. Dit is jammer genoeg nog niet overal in onze samenleving vanzelfsprekend. Inzetten op acceptatie van de LHBTI-gemeenschap is voor het CDA belangrijk. Iedereen moet hieraan meehelpen.

Participatie is talenten benutten

De Participatiewet geeft aan dat de gemeente verantwoordelijk is voor alle mensen die kunnen werken, maar daarbij ondersteuning nodig hebben. In Lansingerland is veel werkgelegenheid. De gemeente bemiddelt actief om mensen met een bijstandsuitkering of een achterstand op de arbeidsmarkt, al dan niet met een tijdelijke subsidie, bij lokale bedrijven aan het werk te

helpen. Bij het inkoopbeleid stelt de gemeente waar mogelijk als eis dat leveranciers ook werkgelegenheid bieden aan mensen met een arbeidsbeperking uit Lansingerland. Van de kroeg en het benzinstation tot de tuinder: er zijn overigens legio voorbeelden waarbij de glazenpoeler, de pompbediende en de teeltmedewerker vanuit een uitkeringssituatie weer ‘werkfit’ worden gemaakt. Dat is Lansingerlands werkgeverschap!

In de tuinbouwsector is veel werkgelegenheid. Terwijl de economie groeit als nooit tevoren, stijgt het aantal bijstandsontvangers in Lansingerland. Wat een verspilling van talent en gemeenschapsgeld! We moeten stoppen met de slappe aanpak: ieder mens heeft talent. Zeker in een gemeente als Lansingerland zijn er voldoende vacatures, met name in de glastuinbouw en in de logistiek.

76. **Wij zetten in op duurzaam werk.** Tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg. Werken geeft mensen levensvreugde. Daarom zetten wij maximaal in op het voorkomen van werkloosheid.
77. **Mensen die in de bijstand zitten, helpen we met een lokale basisbaan.** Dit is een parttimebaan die meer opbrengt dan de bijstandsuitkering en gericht moet zijn op het doorstromen naar een volwaardige baan. Vrijwilligers en mantelzorgers boven de 65 jaar, die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn, geven wij een vrijstelling van de sollicitatieplicht.
78. Voor mensen die misbruik maken van een uitkering zetten we in op een actief beleid bij het **opsporen van en handhaven van bijstandsfraude**, maar hebben daarbij wel oog voor de menselijke maat. Fraudejacht mag geen aanleiding zijn voor willekeur en toestanden zoals bij de toeslagenaffaire.
79. In de nieuwe periode moet alles uit de kast worden gehaald om het **aantal bijstandsgerechtigden te halveren** met behulp van partners zoals uitzendbureaus.

Iedereen aan het werk is ons motto aangaande participatie. Vrijwilligerswerk is ook werk. Belangrijk is dat iedereen iets bijdraagt aan onze prachtige samenleving.

III. EEN DUURZAAM LANSINGERLAND

‘Alles van waarde is weerloos’, dichte Lucebert. Dat geldt bij uitstek voor schone lucht en voor het klimaat, voor het landschap, dieren en planten en voor geluidsoverlast. Dat zijn publieke goederen die bescherming verdienen. Zeker in onze drukke Randstad is hier werk aan de winkel. Allereerst om de druk op ons leefmilieu niet verder te laten oplopen. Het probleem daarbij is niet dat de ruimte schaars is, maar vooral ongelijk verdeeld. Krimp in de regio is het directe gevolg van de trek naar de stad en vooral de Randstad loopt daardoor steeds vaker tegen haar grenzen aan. Dit leidt tot hoge woonlasten, dichtgeslibde wegen en te weinig ruimte voor natuur of recreatie. Het landelijke en provinciale CDA zetten zich daarom in voor het benutten van de kracht van de regio en voor hoogwaardige openbaar vervoerverbindingen daarnaartoe.

Tegelijk willen we de bestaande druk weerstaan en ongekende stappen zetten in een rechtvaardige en betaalbare energietransitie. Onze inwoners kampen namelijk met stijgende energieprijzen. Het klimaat vereist dit en hoewel de meeste investeringen uiteindelijk gedaan worden door particulieren en de grote beleidskeuzes door Den Haag worden gemaakt, moeten we als gemeente ons maximaal inspanningen om onze bijdrage te leveren. Er zijn ook grote stappen nodig om Lansingerland groen te houden en groen te gebruiken als buffer tegen oprukkende woonwijken en bedrijventerreinen van buurgemeenten. En het afvalbeheer moet natuurlijk beter (niet duurder en bureaucratischer, zoals bij het door andere partijen gehuldigde diftar-systeem) en het luchtruim moet stiller. Rotterdam The Hague Airport moet en kan terug naar zijn leest als zakenvliegveld.

Klimaatvriendelijk Lansingerland

“Een energieneutrale gemeente: daar gaan we samen voor!”

Kijk om je heen. Heb je die zonnepanelen gezien op de daken van onze sporthallen en culturele gebouwen in Lansingerland? En ook op ons gemeentehuis? Onder het motto “Doe wat je zegt” heeft de CDA-wethouder werk gemaakt van de Duurzaamheidsvisie Lansingerland. Met meer dan 30 praktijkprojecten komt een duurzame inrichting van Lansingerland stap voor stap dichterbij. Met groene schoolpleinen, ledverlichting langs sportvelden, het biodivers beheer van bermen, laat het CDA zien dat duurzaamheid gewoon een kwestie van doen is. Het CDA hielp inwoners en bedrijven om te verduurzamen met de duurzaamheidslening, de energiewinkel, een subsidieregeling voor groene tuinen. Samen met de Lansingerlandse energiecoöperatie - Nieuwe Lansingerlandse Stroom - bouwde het CDA aan een klimaatneutrale gemeente. Het CDA heeft gezorgd voor plaatsing van meer openbare laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen. Deze worden geplaatst op aanvraag van inwoners of ondernemers, maar worden ook neergezet op strategische locaties in de publieke ruimte, zoals bij supermarkten.

Het begin is gemaakt, maar het is nog niet genoeg. Het moet en kan duurzamer. Nog niet alle daken van publieke gebouwen en bedrijfspanden zijn voorzien van zonnepanelen. We kunnen meer besparen op het energieverbruik van woningen. De meeste auto's rijden nog op benzine. Lansingerland is helaas nog lang niet CO₂-neutraal. En de communicatie naar en samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisatie verdient meer aandacht. De duurzaamheidstransitie is immers iets van de hele samenleving!

Om een klimaatneutrale gemeente te worden, moeten we het gebruik van fossiele energie verder terugdringen.

80. In 2050 **wil het CDA dat Lansingerland CO₂-neutraal is**. Dat wil het CDA samen met u bereiken. Bij elke supermarkt komen een of meerdere laadstations.

81. Het **CDA** wil wél zonnepanelen op alle bedrijfsdaken, maar **géén zonnepanelen in de groene weilanden**. Die ruimte is voor natuur, voor recreatie en voor land- & tuinbouw.
82. Het CDA ziet bij **het verduurzamen van bedrijfspanden** voor de gemeente geen subsidiërende, maar een regulerende rol. Samen nemen we zo verantwoordelijkheid voor een duurzaam en leefbaar Lansingerland.
83. Het **volledig verduurzamen van zwembad De Windas** staat hoog op ons verlanglijstje: het zwembad is de grootste gasverbruiker van de gemeentelijke panden.
84. **Windmolens** wil het CDA alleen als inwoners daar **geen hinder** van ondervinden.
85. Het CDA vindt het belangrijk dat de **energietransitie betaalbaar is voor onze bewoners**. Wij reserveren nog eens 5 miljoen euro voor duurzaamheidsleningen voor minder draagkrachtigen. Met de financiële baten kunnen investeringen (zonnepanelen, isolatie, warmtepompen) worden terugbetaald.
86. De **samenwerking met de Lansingerlandse Energiecoöperatie zetten wij voort** en we zetten een samenwerking met wijkverenigingen op.
87. In 2022 bestaat **molen De Valk** in de Berkelse Zuidpolder 250 jaar. De eigenaar heeft plannen om van dit **beeldbepalende monument een duurzaam icoon** te maken door met een generator elektrische windenergie te gaan opwekken. De gemeente zal dit unieke project uit de pot voor monumentensubsidie voor de helft meebetalen wanneer de andere helft door inwoners via crowdfunding wordt opgebracht.
88. Wij gaan in **de bestaande gebouwde omgeving proactief laadpalen** installeren.

Het uitvoeren van de Duurzaamheidsagenda doen we samen: iedereen draagt zijn steentje bij. Samen de schouders eronder voor een duurzame leefomgeving? Het is goed voor het milieu en het is goed voor uw

portemonnee, en samen laten we de wereld zo beter achter voor onze kinderen en kleinkinderen. Lansingerland duurzaam en klimaatneutraal inrichten: daar gaan we samen voor.

Een groene schil rond Lansingerland

“Een groene schil om Lansingerland: daar gaan we samen voor!”

De Groenzoom tussen Berkel en Pijnacker bestaat nu ruim 5 jaar en was met zijn 860 hectare naast het aloude Rottemeregebied en de Zuidpolder een van de plekken in onze gemeente waar onze inwoners op adem kwamen in coronatijd. Je fietst bovendien zo naar Midden-Delfland of naar het Groene Hart. Mede dankzij de CDA-fractie is grootschalige bomenkap aan de Merenweg voorkomen. Het groen is de passie van onze wethouder, die in Wageningen bos- en natuurbeheer heeft gestudeerd. Hij heeft in 2020 binnen het college van landschap & recreatie een aparte portefeuille gemaakt, waar dit eerder een onderdeel van ‘buitenruimte’ (oneerbiedig: grasmaaien) was. Hij startte een grote opknopbeurt en uitbreiding met 8 hectare bos van het Lage Bergse Bos, opende een extra (‘tweede ring’) fietspad langs de Rotte en heeft een plan vastgesteld voor uitbreiding van het Rottemeregebied. In de Bleiswijkse Zoom zijn de blauwalg-problemen in de zwemplas daadkrachtig, samen met het waterschap, opgelost. Als teken van de aantrekkelijkheid van onze gemeente, opende menig B&B zijn deuren en startte er zelfs met succes een camping in Bergschenhoek.

Nadat de laatste decennia veel polders al zijn omgetoverd in woonwijken, lijken sommige partijen wel alles te willen volbouwen met woningen, wegen en bedrijventerreinen. Als we niet opletten, slokt deze verstedelingsdruk alle groene ‘restruimte’ en landbouwgronden in Lansingerland op en knabbelt het zelfs de randen van onze natuurgebieden af. Dan dreigt Lansingerland aan zijn buurgemeenten vast te groeien. Terwijl er nu al een objectief vastgesteld tekort is aan natuur- en recreatiegebieden in onze regio! In coronatijd stonden er nota bene files rondom Breda van Rotterdammers die een bos opzochten om in te kunnen wandelen...

Het CDA wil dat Lansingerland dé groene gemeente blijft in de drukke Randstad.

89. Het CDA **wil bomenskap** zoveel mogelijk **tegengaan**. Sterker nog: we moeten in het offensief! Om het landschap te versterken ontwikkelen we een **groene schil rond Lansingerland**. De bescherming daarvan leggen we voor 50 jaar vast in een landschapsvisie met een uitvoeringsbudget van 35 miljoen euro vanuit de Eneco-middelen. Het plan daarvoor maken we samen met bewonersorganisaties, boeren en natuurorganisaties zoals Rotta. Naast de Groenzoom, de Rottemeren, het Annie M.G. Schmidtpark en de Zuidpolder voegen we de ontbrekende schakels in de groene schil toe:
- Er komen een fietspad en groenstrook door de **Berkelse Noordpolder**, om de Groenzoom en het A.M.G. Schmidtpark te verbinden
 - We leggen het **Triangelpark** aan langs de Bergweg-Zuid, als buffer naar Rotterdam en als verbinding langs het Polderpad van Rotte tot Schie.
 - We maken natuurgebied de **Vlinderstrik** in de Zuidpolder af, zodat de inwoners van Rodenrijs en straks ook Wilderszijde erop uit kunnen.
 - We leggen het **‘Hoekse Park West’** aan achter bedrijventerrein Weg en Land. Dat gebied rond Boerderij het Lansingerland transformeren we samen met ondernemers en natuurorganisaties naar boslandbouw en recreatie. Boslandbouw is een van de paradepaardjes van de bossenstrategie en de visie op kringlooplandbouw van het ministerie van LNV, zodat het Rijk er ook aan zal meebetalen.

- We voeren het ontwikkelplan Rottemeren uit en voegen **samen met Actiegroep Stop de Bomenkap per saldo 10 hectare bos toe** in de Rottemeren.
 - Nieuwe ‘dozen’ zoals distributiecentra krijgen verplicht **groene gevels** en groene daken, en langs bedrijventerreinen komt groen om ze waar nodig aan het zicht te onttrekken. Bestaande gebouweigenaren worden verleid om hierin ook een stap te zetten.
90. Een aaneengesloten landschap van Midden-Delfland tot in het Groene Hart, verdient ook een **offensief voor groene kernen**:
- a) Vanuit de Eneco-middelen trekken we **5 miljoen euro** uit om de komende vier jaar **samen met straatcomités** en wijkverenigingen een vergroeningsoffensief uit te voeren binnen alle kernen langs woonstraten.
 - b) Aan het einde van deze collegeperiode staan er **10.000 nieuwe bomen** en **10 km. nieuwe hagen en plukbermen**. Daarbij is zoveel mogelijk sprake van **zelfbeheer**, zodat inwoners zichzelf ook eigenaar voelen van ‘hun’ groen.
 - c) In elk geval leggen we de **‘groenblauwe ribben’** uit het Ontwikkelplan Rottemeren aan, te weten de **Voorlaan** in Kruisweg, de **Lange Vaart, Kooipad** en **Merenweg** in Bleiswijk, tot en met de **Limiettocht** en **Hoeksekade** in Bergschenhoek. Deze verbindingen tussen de Rottemeren en de omgeving krijgen lange bomenrijen, natuurvriendelijke bermen en oevers en wandel- en fietspaden, zodat je de natuur al ‘proeft’ op weg naar het Rottemeregebied.
 - d) de groen/blauwe verbindingen vanuit het masterplan Groenzoom afmaken.

91. In deze groene schil kun je heerlijk **recreëren**: in de natuur, op de camping, in B&B's of bij publiekstrekkingen zoals de golfbaan en Outdoor Valley.
- a) Lansingerland zal samen met ondernemers stevig investeren in de **recreatieve en toeristische sector**, omdat daaraan steeds meer behoefte is bij onze eigen inwoners en bij de vergrijzende bevolking.
 - b) Er komt een onderzoek naar **vestiging van een VVV**.
 - c) De **watersport in het Rottemeregebied** verdient ondersteuning.
 - d) Om draagvlak voor voorzieningen bij o.a. bewoners van de Rottekade te behouden, maken we wel **duidelijke afspraken over openingstijden**, uitstraling, geluidsbeperking en grenzen aan de groei van bijvoorbeeld Outdoor Valley Wintersport.
 - e) We creëren voldoende fietspaden, wandelpaden en **ruiterpaden** die met elkaar verbonden zijn. Via zoning voorkomen we dat kwetsbare natuur daarvan de dupe wordt.

We gaan dus verder bouwen aan een groene schil om Lansingerland, vergroenen de kernen en investeren in de leefbaarheid van Rotte en Kruisweg. Zo gaan we de verstedelijkingsdruk tegen, en behouden we de groene ruimte in onze leefomgeving. Lansingerland als dé groene gemeente in de drukke randstad: daar gaan we samen voor.

Een schoon en stil Lansingerland

“Een schoon en stil leefklimaat in Lansingerland: daar gaan we samen voor!”

Een prettige leefomgeving betekent een schoon leefklimaat. Milieuvervuiling is er in allerlei vormen, zoals geluidsoverlast, luchtverontreiniging, lichthinder en zwerfvuil. Het CDA heeft zich volop ingezet voor een schoon en stil Lansingerland en onze wethouder heeft het initiatief genomen voor een 1e milieubeleidsplan. Ook heeft hij het actieplan luchtkwaliteit vastgesteld en

wordt op voorstel van de CDA-fractie de Nacht van de Nacht gevierd, om mensen aan te moedigen overbodige verlichting 's nachts uit te schakelen. Intussen zijn het natuurlijk vooral inwoners zelf die elke dag door hun gedrag het verschil maken of kunnen maken voor een schoon en stil Lansingerland. Zo startten in de Smitshoek in Bergschenhoek inwoners een Repair Café, een plek waar je naartoe kunt met een kapot apparaat of kledingstuk waar vrijwilligers klaar staan om je te helpen het te repareren. Een team van vrijwilligers meet zelf de luchtkwaliteit, er zijn talloze mensen die zelf zwerfvuil prikken. Het milieu gaat duidelijk iedereen aan het hart.

De uitdaging is om de aandacht voor de kwaliteit van onze leefomgeving niet te laten verslappen. Een stiller en schoner Lansingerland is en blijft een aandachtspunt. Want de luchtkwaliteit is hier veel slechter dan op de Veluwe. Geluidsoverlast van hsl en wegen zijn stevig en dreigen te verergeren met de toenemende mobiliteitsvraag. Tot slot is het zorgelijk dat in een van de jongste gemeente van Nederland een generatie dreigt op te groeien die in de eigen gemeente geen kinderboerderij kan bezoeken en geen schooltuintje heeft.

Het CDA wil actief de leefkwaliteit van Lansingerland verbeteren. Daarin heeft de overheid een onmisbare rol, in Den Haag maar ook lokaal. En er hoort een appèl bij op onze inwoners. Burgerschap in de 21e eeuw houdt namelijk in dat iedereen zich inspant om zijn eigen ecologische voetafdruk te beperken tot wat de aarde aankan. Dus een factor 3,5 minder impact. Als CDA geloven we in de kracht van de samenleving, ook op milieugebied. Het CDA zet in elk geval in op:

92. Organisatie van een **tweejaarlijkse duurzaamheidsconferentie Lansingerland** met deelname van inwoners en organisaties, om de beweging van onderop te ondersteunen en verbindingen tot stand te laten komen.
93. De **samenwerking met burgerinitiatieven** wordt uitgebreid:

- a) Er komen meer metingen van luchtkwaliteit samen met het **Burgermeetnetwerk Lansingerland (BML)** en er wordt informatie-uitwisseling opgezet om gedragsverandering te bevorderen.
 - b) Met **Lansingerland Samen Duurzaam**, een lokaal netwerk, worden inwoners van bijzondere groene talenten in staat gesteld zich voor het publieke domein in te zetten.
 - c) Met **KNNV-afdeling Delfland en Groei en Bloei Lansingerland** starten we een samenwerking aan natuurvriendelijke tuinen.
 - d) Met **boeren, Rotta, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer** wordt een halfjaarlijks bestuurlijk natuur- en landschapsoverleg ingesteld, in navolging van het succes hiervan in Midden-Delfland.
94. Het CDA wil geluidsoverlast tegengaan door te investeren in **stil asfalt voor alle ontsluitingswegen** in Lansingerland, zoals de Boterdorpseweg, de Klapwijkseweg, en de Noordeindseweg.
95. Vliegen geeft vrijheid, laat mensen de wereld ontdekken en brengt mensen dicht bij elkaar. Tegelijkertijd zal als we zo doorgaan **in 2040 de luchtvaartsector in zijn eentje alle Nederlandse CO₂-ruimte innemen**. Dan zouden bedrijven, de tuinbouw en inwoners geen kilo CO₂ meer mogen uitstoten en dat is natuurlijk totaal niet realistisch. Wij kiezen naast het maatschappelijke belang van ambulance- en politieheli's voor een hernieuwde focus op zakenvluchten en voor een sterke reductie van het aantal vakantievluchten. Geluidsreductie komt ten gunste aan de inwoners en wordt niet ingevuld door nieuwe vluchten. We staan vluchten alleen toe van 9.00 tot 21.00 's avonds, zodat iedereen van een goede nachtrust kan genieten. **Vluchten van minder dan 500 kilometer mogen vanaf 2025 alleen nog elektrisch of op waterstof plaatsvinden**. De

verwachting is dat die tegen die tijd commercieel rendabel zijn. Het CDA wil op termijn verplaatsing van de luchthaven. Zo bieden we onze inwoners **schonere lucht, minder herrie en minder CO₂-uitstoot**.

96. Het CDA is voorstander van het aan **huis ophalen van gescheiden afvalstromen**, waaronder plastic en het meer ondergronds inzamelen van restafval. Dan kunnen de plastic zakken aan lantaarnpalen verdwijnen en zien we minder kliko's op straat. Het CDA kiest daarmee voor 'omgekeerd inzamelen' en **tegen het diftar-systeem**. Diftar is een systeem voor de inzameling van afval waarbij er huishouden wordt geregistreerd hoeveel en wat voor soort afval er aangeboden wordt. Hoe meer restafval, en minder goed herbruikbaar afval een huishouden aanbiedt, hoe hoger de afvalstoffenheffing. Het grootste nadeel is dat diftar al snel leidt tot een toename van het aantal afvaldumpingen en zwerfafval. Het CDA wil geen verrommeling en vervuiling van ons straatbeeld. Het effect van diftar blijkt bovendien minder groot dan gehoopt. Ook kan het diftar systeem onrechtvaardig uitpakken voor ouderen en jonge gezinnen. Tot slot kan de afrekening aan het einde van het jaar tot stevige naheffingen leiden die voor arme huishoudens rauw op het dak vallen.
97. Als een van de jongste gemeenten van Nederland verdient Lansingerland een dekkend aanbod van **kinderboerderijen/-tuinderijen**. Dat is er nu nog niet. Scholen die dat willen zullen bovendien ondersteuning krijgen om **schooltuintjes** te gebruiken. In Bleiswijk bestaat al een succesvolle samenwerking voor schooltuinen, gefaciliteerd door Melanchthon Business School en de gemeente die de grond beschikbaar stelt. Bij dit plan voor natuur- en milieueducatie zoekt de gemeente de samenwerking met lokale ondernemers en organisaties en bouwen we voort op wat er al is.

Denk aan **Het Ezelsbruggetje** in Bleiswijk, **Boerderij het Lansingerland** en de **Dierenweide de Leeuwenkuil** in Bergschenhoek, **Hoeve Cornelia** in Berkel en Rodenrijs, de omgeving van Scouting Berkel, **Belevenisboerderij Schieveen** en **Herenboeren De Vlinderstrik** in Rotterdam.

98. Het CDA vraagt **aandacht** voor het vangen van **zwerfdieren** en het vervolgens in **stand houden** van een **zwerfdierenopvang**.

99. We beschermen de bestaande **volkstuinverenigingen** tegen oprukkende bebouwing.

Een schoon, groen en stil Lansingerland, daar gaan we samen voor.

IV. GOED EN BETAALBAAR WONEN IN LANSINGERLAND

De twintiger die zelfstandig wil gaan wonen, het groeiende gezin dat meer ruimte zoekt en de oudere die (al of niet met ondersteuning) gelijkvloers wil gaan wonen, allemaal worstelen ze met deze uitdaging: hoe kom ik aan een betaalbaar huis in eigen dorp? De realiteit is dat de prijzen doorstijgen en de vraag het aanbod overtreft, ook al bouwt Lansingerland al jaren zo'n 500 woningen per jaar. We moeten dus nog eens 5.500 woningen bouwen met speciale aandacht voor betaalbaarheid, starters, senioren en flexwoningen. Tegelijkertijd zijn er grenzen aan de groei. Iedereen voelt aan dat ook het bebouwen van de laatste vierkante meter groen – in de kernen of daarbuiten - de woningnood niet zal oplossen, terwijl de nodige ademruimte en het dorpse karakter van onze gemeente wel onherstelbare schade kunnen oplopen. Dit hoofdstuk beschrijft onze oplossingen.

[Bouwen voor de gehele samenleving \(geen Wassenaar, geen Zoetermeer\)](#)

Na meer dan 15 jaar van voorbereidingen en financiële crisis is CDA-wethouder Van den Beukel erin geslaagd de eerste paal te slaan en het Masterplan voor de nieuwbouwwijk Wilderszijde goedgekeurd te krijgen. Bijna 2700 woningen worden daar gebouwd, 25 procent voor de sociale sector, 25 procent in het bereikbare/ betaalbare segment en 50 procent in de vrije sector. Het CDA heeft zich de laatste jaren sterk gemaakt om het bouwen

van woningen met urgentie op de agenda van de gemeentepolitiek te krijgen en dat is gelukt. Dankzij inbreng van het CDA zijn de woningbouwlocaties Lange Vaart en Merenweg in Bleiswijk (samen 900 woningen) eerder opgepakt dan gepland. Ook in Berkel Westpolder en Berkel centrum wordt er volop gebouwd. De toekomstige woonwijk Wolfend in Bergschenhoek krijgt circa 600 woningen.

Zoals iedereen weet is er gekte op de woningmarkt, er zijn bizarre wachtlijsten voor sociale huurwoningen, de particuliere huurwoningen voor het middensegment zijn schaars en te duur. De wachtlijsten voor sociale huur sociale huur is ruim 87 maanden. Ook de prijzen van koopwoningen rijzen de pan uit. Terwijl de leraar, de verpleegster en de politieagent ook recht hebben op een goede betaalbare woning.

100. Het CDA wil dat **50 procent van de nieuw te bouwen woningen in de categorie betaalbaar** (onder de NHG-grens) wordt gebouwd.
101. De woningbouwlocaties Wilderszijde, Lange Vaart, Merenweg, Wolfend en Westpolder Bolwerk hebben onze eerste prioriteit. Daar moeten als eerste de broodnodige woningen gebouwd worden. **Bouwen voor jonge gezinnen** is belangrijk om vergrijzing tegen te gaan en het verenigingsleven en de scholen levend te houden.
102. Er moet **gebouwd worden dichtbij de bestaande woonkernen** waar goede ontsluiting en goed openbaar vervoer mogelijk is.
103. Het CDA richt zich op het middensegment. Wij willen niet dat Lansingerland het nieuwe Wassenaar, en ook niet het nieuwe Zoetermeer wordt. Dit kan door het realiseren van het juiste woningtype met een passende woningoppervlakte. Daarbij zet het CDA zich in voor een ruim **anti-speculatiebeding** (=verbod op verkoop aan investeerders + woonplicht bij het kopen van een woning).

104. Het realiseren **van huisvesting in Lansingerland voor arbeidsmigranten** die in onze glastuinbouw -en logistieke sector werkzaam zijn is essentieel. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij werkgevers en de gemeente faciliteert dit.
105. Wij zorgen bij alle nieuwbouwwoningen voor maatregelen die de **biodiversiteit** bevorderen. Ontwikkelaars helpen kopers bij het diervriendelijk maken van hun tuin.
106. Wij gaan voor de **'houten eeuw'**: Vanaf 2025 is in onze gemeente minimaal 20 procent van de nieuwbouwwoningen van hout.
107. Wij stimuleren **'tegelpippen'** via een campagne samen met maatschappelijke organisaties en zorgen dat uiterlijk in 2025 de helft van de parkeerplekken in de gemeente groen is (grastegels).

Het is nu aan de gemeentepolitiek, samen met projectontwikkelaars en aannemers om tempo te maken met het verder uitwerken van de masterplannen en snel te starten met de bouw van de woningen waar al zolang door de bewoners van Lansingerland op gewacht wordt. Het bouwen van veel meer betaalbare woningen in Lansingerland: daar gaat het CDA voor.

Behoud het dorpse karakter

Lansingerland is een populaire gemeente om in te wonen. De woonkernen Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk hebben mede dankzij het CDA nog een dorps karakter met een sterke sociale cohesie. Het verenigingsleven bloeit er volop. Er is veel groen in de woonwijken en aan de randen van de gemeente zijn er volop recreatiemogelijkheden.

Hoe zorgen we ervoor dat Lansingerland die geliefde plek blijft om te wonen? De Provincie Zuid-Holland zou willen dat er veel meer woningen gebouwd worden in Lansingerland en dat onze gemeente groeit naar 100.000 inwoners. De gemeente wil bouwen in Bleizo-West, in het voorstel wordt gesproken over 4000 tot 6000 woningen. Dit betekent dat Bleizo een vierde kern van Lansingerland zou worden met meer huizen dan de kern Bleiswijk! Maar Bleizo-West ligt ver af van de bestaande woonkernen en is ingeklemd

tussen de hogesnelheidslijn HSL, de autosnelweg A12 en hoogspanningsmasten. Het CDA is tegen een vierde dorp langs de snelweg. Geluid, fijnstof, ligging, er zijn legio bezwaren. We willen het gebied bestemmen voor doorontwikkeling van het Horti Science Park, voor een campusontwikkeling: als we maar een fractie van onze ambities waarmaken, dan is elke vierkante meter daarvoor al nodig.

108. **Het CDA legt de grens bij 75.000 inwoners.** Wij willen voorkomen dat onze gemeente verstedelijkt, dat de sociale cohesie en het dorps karakter verdwijnen en dat het kostbare groen in onze gemeente wordt volgebouwd.
109. **Behoud van groen in alle wijken,** omdat dit ademruimte en speelruimte voor kinderen geeft. Het grasveld bij De Wildert in Berkel moet bijvoorbeeld behouden blijven.
110. Er komt geen flatwijk Bleizo langs de A12 als vierde kern.
111. Het dorps karakter van onze gemeente is niet ouderwets, maar juist zeer modern. Het CDA is tegen bouw in de **Noordpolder**, dit bouwproject gaat namelijk ten koste van de groene schil om Lansingerland.

Lansingerland is en blijft een gemeente met een dorps karakter.

Meer starterswoningen

Het CDA heeft gezorgd voor extra starterswoningen voor jongeren. Daarbij wordt voorrang gegeven aan Lansingerlandse jongeren. Dit heeft onze CDA-wethouder gerealiseerd bij het bouwproject Parkzoom in Bergschenhoek. Hier zijn 11 starterswoningen gerealiseerd. Terwijl de vraag naar deze woningen echter veel groter is.

Het CDA is groot voorstander van specifiek bouwen voor specifieke doelgroepen. De woningmarkt zijn gang laten gaan is geen optie. Te veel mensen vallen tussen wal en schip. Jongeren in onze gemeente kunnen door de hoge huizenprijzen geen passende woning vinden. Huurwoningen zijn schaars en in de commerciële sector worden soms torenhoge huren

gevraagd. Om in de eigen gemeente te kunnen blijven wonen kunnen starterswoningen een oplossing bieden.

112. Meer starterswoningen moeten worden gerealiseerd. De vraag naar deze woningen is ontzettend groot. Bouwen voor starters, met de waarborg dat **Lansingerlandse starters voorrang** krijgen, is de oproep van het CDA.
113. Net als bij het bouwproject Parkzoom in Bergschenhoek willen wij starters gebruik laten maken van een **koop-startregeling**. Kopen met KoopStart betekent dat je een woning koopt voor een lagere prijs dan de marktwaarde. De verkopende projectontwikkelaar of woningcorporatie verleent je namelijk een zogeheten 'koperskorting'. Zodra je de woning binnen een van tevoren vastgestelde termijn doorverkoopt, betaal je de koperskorting aan de corporatie of projectontwikkelaar. Zo deelt de corporatie of projectontwikkelaar mee in de tussentijdse waardeinstijging of -daling. De verlaagde koopprijs heeft als voordeel dat je nu misschien net wél een hypotheek kunt afsluiten en tegelijkertijd profiteert van lagere maandlasten.

De gemeentepolitiek, woningbouwcoöperatie 3B-wonen en de burgerinitiatieven moeten nu doorpakken op het specifiek bouwen voor specifieke doelgroepen. Met goede samenwerking kom je het verst.

Betere huisvesting van senioren

Net als in de rest van Nederland is de vergrijzing ook in Lansingerland een feit. Tot 2016 bestonden de klassieke verzorgingshuizen nog in Nederland. Onder politieke druk en met maatschappelijk draagvlak is besloten om dit klassieke verzorgingshuis af te schaffen. Toch horen we van veel senioren dat ze een buurt missen waar zorg voor elkaar is, ook professioneel. Al vele jaren hebben we in Berkel zo'n buurtje. Stichting Algemene Seniorenhuisvesting Berkel en Rodenrijs (ASB) is eigenaar van 33 zelfstandige woningen in de Freesiastraat waar bewoners echt naar elkaar omkijken, gezamenlijk

activiteiten ondernemen en daar de loftrompet over steken. Het wonen daar heeft veel weg van het landelijk concept Knarrenhof, maar in Berkel was het er al vele jaren voordat dit concept werd uitgevonden.

Senioren wonen, al dan niet noodgedwongen, langer zelfstandig. De stap van zelfstandig wonen naar het verpleeghuis is erg groot. Om voor een verpleeghuis in aanmerking te komen is een grote zorgvraag nodig. Een ontwikkeling die ontstaan is doordat er een steeds groter wordende groep senioren nog zelfstandig woont, maar weer verlangt naar elementen uit de klassieke verzorgingshuizen. Soms zijn de financiën een belemmering voor doorstroom van een rijtjeswoning naar een kleinere woning of verpleeghuis, omdat dit vaak zorgt voor een hogere huur. Veel senioren wonen namelijk al lange tijd in een huurwoning waardoor zij een relatief lage huur betalen.

114. **Het CDA streeft naar verzorgingshuizen 2.0, bijvoorbeeld in de vorm van hofjes en kleinschalige appartementencomplexen.**

Deze woningen moeten tegen een betaalbare prijs aangeboden worden, zo blijven deze ook binnen het financiële bereik van senioren met een smalle beurs. Hiermee voorkomen we tweedeling in de maatschappij, aangezien dergelijke initiatieven voor senioren met een bredere beurs talrijk zijn. Denk aan wooncomplexen van maximaal 50 woningen, maar wel opgesplitst in losse blokken – daardoor overheerst een gevoel van kleinschaligheid. Het hoeft niet duur te zijn indien de gemeente zonder tussenkomst van derden grond ter beschikking stelt. Er kan gedacht worden aan huren van 700 euro tot 900 euro per maand. Cruciaal is wel dat de gemeente dan niet de maximale grondprijs vraagt aan pensioenfondsen en andere ontwikkelaars. Dit is te verantwoorden, onder andere door besparing op Wmo-kosten. Het grondbeleid wordt hierop aangepast.

115. Naast het ontwikkelen van hofjes bestaat ook **Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)**. Hiervoor bestaan veel initiatieven bij senioren vanaf 55 jaar. Zij slaan de handen in elkaar en ontwikkelen zelf in gezamenlijk overleg, met architect en aannemer,

hun eigen woning. De gemeente gaat prioriteit geven aan CPO-constructies boven zakendoen met anoniemen ontwikkelaars zonder inbreng van (toekomstige) bewoners.

116. Daarnaast maken we ruimte voor **gemengde woonvormen van jongeren en ouderen**, zodat de jongere generatie ‘burenhulp’ kan bieden aan de oudere generatie als daar behoefte aan is. Plannen voor deze woonvormen dienen de volgende raadsperiode ten uitvoer te worden gebracht voor een toekomstbestendig Lansingerland.

De woningen die gebouwd worden voor senioren moeten bestemd zijn voor onze eigen inwoners. Als senioren doorstromen naar een kleinere woning dienen zij niet meer huur te betalen dan zij deden in hun vorige grotere woning.

De gemeentepolitiek, woningbouwcoöperatie 3B-wonen, de hofjes en CPO moeten de handen ineenslaan op het gericht bouwen voor specifieke doelgroepen. Met goede samenwerking kom je het verst.

Nu eindelijk flexwoningen

De Lansingerlandse woningmarkt bestaat grotendeels uit grondgebonden eengezinswoningen en een aantal appartementen. Alternatieve woonvormen zijn er weinig, terwijl de woonbehoefte heel divers is. Studenten, alleenstaanden, statushouders, samengestelde gezinnen, jongeren en arbeidsmigranten: veel groepen mensen zoeken snel toegankelijke en betaalbare huisvesting. Ook wordt het gemiddelde huishouden steeds kleiner. Ondanks aandringen van de Raad, is hierop geen enkel resultaat geboekt.

Prettig en betaalbaar wonen moet voor iedereen snel beschikbaar zijn, ook als je met spoed een woning nodig hebt. Denk daarbij aan studenten, iemand die net gescheiden is of thuislozen. Gezinnen die hun huis verkochten en nog niet over een nieuwe woning beschikken zoeken een tijdelijk woonverblijf.

Het overwegen van flexwonen wordt – met het oog op de krapte op de woningmarkt - steeds belangrijker.

117. Het CDA vindt het belangrijk dat er flexwoningen gebouwd worden in Lansingerland. Concreet spreken we over een **woonconcept voor jongeren, ouderen, alleenstaande ouders (al dan niet gescheiden) of andere doelgroepen die snel en voor een bepaalde duur een woning nodig hebben**. Gedacht kan worden aan een eigen studio of appartement met gedeelde voorzieningen. Soms een gezamenlijke keuken en badkamer, maar denk ook aan een gezamenlijke plek om te recreëren, een gemeenschappelijk terras en wasruimte. De huren zijn laag en door de efficiënte bouw kunnen hier veel mensen snel terecht. Flexwonen is in beginsel van tijdelijke aard en zoveel mogelijk voor onze eigen inwoners.

Samen met projectontwikkelaars, 3B-wonen en gemeente kunnen flexwoningen gerealiseerd worden, zodat er voor iedereen een (nood)woonvoorziening is.

V. EEN INNOVATIVE ECONOMIE IN LANSINGERLAND

We koesteren ondernemers die banen scheppen voor iedereen, die fatsoenlijke inkomens betalen en waarde creëren met producten en diensten die de samenleving beter maken. Zij dragen bij aan **'brede welvaart'**. Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Bovendien betreft het niet alleen de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', maar ook de effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen 'elders' (buiten de regio) en 'later' (toekomstige generaties).

De meest innovatieve glastuinbouwgemeente ter wereld

De innovatieve tuinbouwsector ('Horti Science') in Lansingerland is goed voor 8,5 duizend banen en 1,1 miljard euro exportwaarde. Daar zijn we trots op! Bedrijven investeren volop, buitenlandse delegaties van bedrijven en overheden, van China tot de Verenigde Staten, lopen de deur hier plat. Onze wethouder is verantwoordelijk voor de tuinbouw en heeft namens de gemeente samen met Wageningen Universiteit, Plantise, Anthura, Bayer, Koppert, Stolk Brothers en andere koplopers de komst van een broedplaats van startups en scale-ups op het Horti Science park in Bleiswijk voorbereid. Er is een meerjarig investeringsprogramma ontwikkeld om de randvoorwaarden voor de sector te verbeteren en er zijn vergunningen verleend voor nieuwe aardwarmteputten om de kassen te verwarmen. Het college heeft Horti Science zelfs tot speerpunt van ons economisch profiel gekozen! Steeds beter weet de hele regio nu waar onze gemeente (die als nieuwe gemeente een wat bleek profiel had) voor staat en voor gaat: Lansingerland voedt en kleurt de wereld!

Het innovatieve karakter staat echter onder druk: er zijn te weinig geschoolde arbeidskrachten. Er is onvoldoende opleidingsaanbod en onvoldoende bekendheid van de sector. Dit remt de groei van de sector: er zijn nieuwe ondernemers nodig! Ook is de tuinbouw fossiele sector die veel aardgas verbruikt. Dit is niet houdbaar en daarom moet de overstap naar 70 procent restwarmte vanuit de Rotterdamse haven 30 procent en aardwarmte snel gemaakt worden. Een andere uitdaging is de voortdurende verstedelijkingsdruk die schuurt met behoud van voldoende glasareaal.

Om de meest innovatieve glastuinbouw gemeente te blijven ter wereld, is er werk aan de winkel. Niet alleen voor ondernemers maar ook voor de politiek:

118. Als het aan het CDA ligt, komt er moderne huisvesting voor een nieuwe **mbo-opleiding speciaal voor de tuinbouw in Bleiswijk**.
119. Samen sluiten we **alle kassen aan op een warmtenet** van alternatieve energiebronnen (nu is slechts de helft aangesloten).

120. Het CDA wil dat **ieder schoolkind** voor het eind van zijn of haar middelbare schooltijd **een kas of ander innovatief bedrijf (zaadveredeling, biologische gewasbescherming) heeft bezocht**.
121. Samen met ondernemers **breiden we het Horti Science Park uit** tot een bloeiende campus en broedplaats met aantrekkingskracht op knappe koppen in de regio en wereldwijd. We zetten vol in op het behouden van ruimte voor innovatieve glastuinbouwfuncties in het gebied rondom station Lansingerland-Zoetermeer ('Bleizo West'). Die grond is te kostbaar om hem te vergeven aan een functie als logistiek.
122. Samen met ondernemersverenigingen stellen we een plan op om de **vitaliteit van oudere glastuingebieden en bedrijventerreinen** te behouden. Controle en handhaving op het bestemmingsplan in de buitengebieden maakt daarvan onderdeel uit.
123. **We blazen het Economisch Platform Lansingerland nieuw leven in.** Aan die tafel zitten, naast Ondernemend Lansingerland en de gemeente, ook de winkeliersverenigingen en bestuurders van andere ondernemersverenigingen.
124. De **gemeente** krijgt een **ondernemersloket** dat goed bereikbaar is, ambtelijk en bestuurlijk, en dat erop toeziet dat processen en vergunningen voor ondernemers helder en snel verlopen. Nee is ook een antwoord. Weinig is zo vervelend voor een ondernemer als onduidelijkheid.

De gemeentepolitiek moet verder bouwen op het fundament dat onze wethouder samen met ondernemers en onderzoekers heeft gelegd. Daarom is het belangrijk dat de belanghebbenden Provincie Zuid-Holland, metropoolregio, Innovation Quarter, Koppert, Anthura, Plantise, Bayer, Lentiz/MBO Oostland, Hogeschool, Wageningen Universiteit, Delphy, LTO en Lansingerland doorpakken op de samengestelde uitvoeringsagenda van Horti Science. Het CDA- Lansingerland zal de ontwikkelingen van de overgang van

gas naar andere energie nauwlettend volgen. Voor Lansingerland is en blijft de glastuinbouw van levensbelang. Samen bereiken we duurzaamheid.

Een circulaire, klimaatneutrale economie

Een nieuw natuurlijk contract

Sinds de industriële revolutie is de mens erin geslaagd een enorme welvaart te creëren. Maar het afscheid van spier- en paardenkracht als energiebronnen en van hout als voornaamste grondstof (N.B.: voor 1800 hadden we dus eigenlijk al een ‘circulaire economie’) heeft ook geleid tot overbelasting van de aarde. Een Lansingerlander verbruikt elk jaar 3,5 keer meer energie en grondstoffen dan de aarde zelf kan reproduceren. De laatste twee eeuwen ‘krabden we dus in de aarde’ om in onze behoefte aan energie (gas, kolen, olie) en grondstoffen te voorzien. Zo consumeert een Lansingerlander inmiddels jaarlijks 1700 kg metalen en 2000 kilo mineralen. De toekomst zal anders zijn. Daarin ‘heffen we onze handen op naar de hemel’: we ‘oogsten’ energie veel directer uit zon, wind en waterkracht. Om in onze consumptiedrift te voorzien maken we de overgang naar een klimaatneutrale en ‘biobased economie’.

Energie-, en grondstofgebruik en landgebruik hangen nauw samen. Zo is vanuit economische motieven Lansingerland zelfs ontstaan. Monniken ontwaterden 1000 jaar geleden vanuit Overschie dit moerasgebied door de aanleg van slootjes. Op zich nuttig, maar ook een aanslag op de natuur. Want droog liggend veen klinkt in en stoot broeikasgassen uit. Toen in de 15e eeuw landbouw en veeteelt minder opleverden dan het verkopen van de ondergrond als brandstof, begon de turfwinning. Dat ging zo voorspoedig, dat hier een plassegebied ontstond waarin geen plek meer was voor landbouw. Ineens bestond de economie uit visserij! Er was ook veel armoede. Vervolgens werd steenkool ‘ontdekt’, wat turfwinning overbodig maakte, en maalden we hier de boel weer droog, zodat de diepliggende polders weer gebruikt konden worden voor land- en later tuinbouw. Lansingerland werd - weer - een agrarische gemeente. De glastuinbouw

kwam op, verdrong veel van de landbouw en schakelde voor verwarming van de kassen over van olie, naar kolen naar aardgas. En nu? Aan het gebruik van aardgas moet voor 2050 een einde komen. Zelfs als dat lukt, zal de zeespiegel nog 1-2 meter stijgen, terwijl de Gouden Griffelbuurt in Berkel nu al 5 meter onder NAP ligt. Energietransitie is dus geen luxe, maar noodzaak.

De samenleving staat dus voor een belangrijke verandering in de omgang met onze planeet aarde. De economie kan niet anders dan in samenhang worden gezien met ecologie. Beide 'huishoudboekjes' moeten op orde zijn. In het verlengde van een nieuw sociaal contract, is het behulpzaam om het 'natuurlijk contract' dat het fundament vormt van onze economie te benoemen en te respecteren. In politieke zin betekent dit dat het de opdracht is voor christendemocraten om Invulling te geven aan dat aloude begrip van rentmeesterschap. In economische termen vraagt dat om de inrichting van een groene, sociale markteconomie.

Er ligt een belangrijke opgave om vanuit Lansingerland bij te dragen aan CO₂-emissiedoelen die zijn vastgelegd in mondiale akkoorden, Europese en nationale wetgeving. Lansingerland realiseert met het huidige duurzaamheidsprogramma al duidelijke doelen in het terugdringen van emissies naar lucht en water, klimaatadaptie en circulariteit. Het Lansingerlands beleid gaat ervan uit dat waarbij iedereen mee moet en kan doen.

Groen en blauw worden gezien als belangrijke pijlers van onze leefomgeving, voor onze gezondheid en voor het herstel van biodiversiteit. Lansingerland zal in samenwerking met inwoners, bedrijven en ander overheden zoals de waterschappen het behalen van de Europese Kaderrichtlijn Waterdoelen als uitgangspunt hanteren. Water wordt als leidend principe genomen bij gebiedsontwikkeling met natuurvriendelijk inrichting en ecologisch beheer. Voor de langere termijn is de watertoets voor veiligheid van droogte en overstroming een belangrijk instrument.

Lansingerland ontwikkelt en werkt mee aan natuur- en duurzaamheidseducatie. De scholen zijn een belangrijke doelgroep.

Houweling Verpakkingen, een internationaal opererend familiebedrijf uit Bleiswijk produceert circulaire producten zoals gieters uit gerecycled afval. Ze doen dat zonder veel reuring, maar het is circulaire economie in optima forma. In Berkel en Rodenijs opende onlangs in de Herenstraat een winkel zijn deuren om zonnepanelen en warmtepompen te verkopen. Er zijn al duizenden gasloze woningen gebouwd. Een miljoenenbedrijf als Koppert verdient zijn geld met biologische gewasbescherming die een stuk van chemische industrie overbodig maakt. Kortom: de economie in Lansingerland is vitaal, wordt steeds groener en goede ondernemers spelen in dit alles een hoofdrol!

Lansingerland is een enorm jonge gemeente en al die kinderen hebben recht op een duurzame toekomst en een veilig bestaan, hier onder NAP. Daarom moeten we zo snel als mogelijk overschakelen naar een manier van produceren en consumeren die past bij 1 aardbol, in plaats van 3,5. Het is nog niet makkelijk genoeg om duurzaam te ondernemen, hoewel elke ondernemer in beginsel het goede wil doen.

Het CDA wil duurzaam ondernemen zo snel mogelijk de norm maken. Zo blijven onze bedrijven concurrerend in een omgeving die dit steeds meer afdwingt en lossen we grote maatschappelijke vraagstukken op. We gaan uit van het Rijnlants model, waarin bedrijven altijd al gericht waren en zijn op het creëren van waarde voor alle belanghebbenden. Daarom wil het CDA dat:

125. Duurzame ondernemers kunnen rekenen op een **ambitieuw actueel duurzaam lokaal inkoopbeleid** van de overheid dat koplopers in elektrisch vervoer, houtbouw etc. beloont voor hun duurzame inspanningen. Zo gaat duurzaamheid nog beter renderen! En bovendien past het bij een gemeente die het goede voorbeeld geeft. De overheid koopt waar mogelijk natuurlijk **lokaal** in.

126. Bij **vergunningverlening** stellen we **hoge duurzaamheidseisen aan de bouw van bedrijfspanden** en ook aan activiteiten, ter bescherming van onze inwoners.
127. **Per bedrijventerrein worden met ondernemers ambities geformuleerd** voor vergroening en vermindering van lichthinder, zodat de waarde voor vastgoedeigenaren, voor de natuur, voor omwonenden en werknemers en wordt vergroot.
128. De gemeente gaat de regie voeren over de totale **verduurzaming van de warmtevoorziening, met behoud van individuele vrijheid**. Tuinders en inwoners zien soms door de bomen het bos niet meer. Hybride warmtepompen zijn een prima tussenstap in de verduurzaming van woningen. Samen met andere overheden maken we de winning van aardwarmte mogelijk, de verduurzaming van energieopwekking uit water (aquathermie), de levering van restwarmte en de uitbreiding van het warmtenet. We zetten onze Haagse contacten in om ervoor te zorgen dat **duurzame warmte goedkoper wordt dan fossiele warmte**.
- De gemeente biedt in **samenwerking met ondernemersverenigingen** hulp aan mkb'ers die willen verduurzamen.
 - Werkgevers worden aangemoedigd en waar nodig gefaciliteerd door overheidsinstanties om zich **altijd eerst te richten op benutting van het regionale en landelijke arbeidspotentieel**, om Nederlanders de gelegenheid te geven voor mooi werk en een goede verdienste. Pas daarna zou moeten worden uitgeweken naar gebruikmaking van arbeidsmigranten. Het is goed dat universiteiten samen met ondernemers volop onderzoek doen naar automatisering en robotisering, in het licht van de krapte op de arbeidsmarkt.

Een sterke en duurzame economie, daar gaan we samen voor.

Duurzame bereikbaarheid

We kunnen op heel verschillende manieren overal naartoe, in een mum van tijd. Auto's, treinen, de metro, fietsen, scooters, goederenvervoer door de lucht, over water en door pijpleidingen: mensen en goederen bewegen 24/7! De geweldige ligging van Lansingerland is niet alleen voor inwoners een reden om hier te komen wonen, maar is voor ondernemers ook een vestigingsfactor van jewelste. Veel infrastructuur ligt er prima bij en is goed onderhouden. Het nieuwe NS-station is een succes en de Randstadrail blijft voor veel inwoners een dagelijks genoeg. De snelwegen zijn vlakbij en brengen ons waarheen we maar willen.

Maar bereikbaarheid heeft ook een keerzijde: naast de problemen van broeikasgasemissies, geluidsoverlast en luchtkwaliteit die eerder aan de orde kwamen, blijft het ov in Bleiswijk en tussen de kernen achter bij de behoefte. Na opening van de verbindingsweg A16-A13 zouden de N209 en de N471 weleens dicht kunnen slibben, terwijl de opening van alle distributiecentra en nieuwe nieuwbouwwijken de wegen sowieso al zwaar dreigt te belasten. Soms struikel je over de deelscooters en de fietspaden worden drukker en drukker.

Er is dus werk aan de winkel voor een mobiel, gezond en schoon Lansingerland!

129. De **N209** is een cruciale as waaraan veel moet gebeuren:
- a) De weg moet voor fietsers **ondertunneld** worden, zodat scholieren veilig(er) van en naar Bleiswijk kunnen fietsen.
 - b) Het **geluidsscherm** moet er nu eindelijk komen en groen worden ingepast.
 - c) In samenwerking met de provincie ontwikkelen we een integraal plan dat de doorstroming op de provinciale wegen N209 en N470 bevordert. Zo voorkomen we dat Lansingerlanders niet meer weg kunnen als straks de A16-A13 opengaat.

130. Fietsen is gezond, milieuvriendelijk en goedkoop. Daarom willen we een **Actieplan Fiets**, wat bijvoorbeeld vanuit de Eneco-gelden kan worden gefinancierd. Daarin wordt opgenomen:
- a) Het CDA wil dat er een **fietssweg** komt tussen de drie kernen Bleiswijk, Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs, maar ook richting Delft, Zoetermeer en Rotterdam om langere afstanden af te leggen en recreatief eerder op de fiets te stappen.
 - b) Om fietsen veiliger te maken moeten op de Klapwijkseweg en Europasingel **bromfietsers naar de rijbaan** en van het fietspad af.
 - c) Alle **schoolfietsroutes** worden onder de loep genomen en veiliger gemaakt.
 - d) Er komt een **tunnel onder de Boterdorpseweg bij bedrijventerrein Berkelse Poort** om de scholieren die naar het Melanchthon en Wolfert gaan veiliger te laten oversteken en ook veilig fietsverkeer tussen Rodenrijse Zoom en Berkel Dorp mogelijk te maken. Bovendien voorkomen we hiermee veel vertraging voor auto's die wachten op overstekende fietsers, wat nog veel erger dreigt te worden als straks de woonwijk Wilderszijde gebouwd is.
 - e) Er komt een **tunnel onder de Klapwijkseweg tussen de wijken Meerpolder en Westpolder** in het verlengde van het fietspad dat vanaf de W.F. Hermansstraat uitkomt op de Leeweg. In het stedenbouwkundig ontwerp is daarmee rekening gehouden, maar wegens financiële problemen is dat eerder uitgesteld. Dit wordt een veilige en snelle route voor alle scholieren en ook vanuit Westpolder naar sportpark het Hoge Land.

- f) Er komt een tunnel onder de N209 bij Bleiswijk om scholieren die naar de Melanchthon Business School (mbo-Oostland) en naar het Melanchthon De Blesewic gaan veiliger te laten oversteken en zo de doorstroming op de N209 te bevorderen.
 - g) We completeren het laatste stukje van de snelfietsroute Rotterdam – Den Haag (Hofplein – Hofvijver), namelijk het doortrekken bij de Gerberasingel richting Halte Westpolder.
131. De gemeente wijst speciale **parkeerplekken voor deelscooters** aan om de parkeeroverlast op stoepen op te lossen. Deelscooters worden in Lansingerland intensief gebruikt, maar het gebruik van deelauto's blijft nog achter. Het CDA is vanuit rentmeesterschap voorstander van delen, of het nu van spullen is (via Peerby lenen burens elkaars heggenscharen) of van voertuigen.
132. We koesteren de door vrijwilligers gerunde **3B-bus**. Maar het **ov moet nog beter**. Als de kans zich voordoet werken we actief mee aan een nieuwe metrobaan op het traject van de ZoRo-lijn, want daarmee kunnen nog meer inwoners makkelijk autoritten vervullen voor een metrorit.
133. Vanuit Bleiswijk moet er een goede oplossing worden gevonden voor ontsluiting van de **nieuwbouwwijk langs de Merenweg met de provinciale weg N209**.
134. In woonwijken moet voldoende parkeergelegenheid zijn. We bouwen voor de toekomst, maar niet op basis van wensdenken.
135. In Berkel nadert het Mobiliteitsplan 2016 door de grote inzet van het CDA zijn afronding. Nog te realiseren is de ontsluiting van de Noordeindseweg in noordelijke richting op de rotonde Oostmeerlaan. Deze moet z.s.m. plaatsvinden, om een gelijkmatiger verdeling van de toenemende verkeersstromen in Berkel Noord mogelijk te maken.

Een sterke bereikbaarheid is nu de standaard. De standaard die we moeten koesteren voor een efficiënte en mobiele economie. Maar alleen samen maken wij een nieuwe standaard, een groene standaard. Het is tijd voor een omslag naar duurzame, actieve en gezonde mobiliteit. Pak eens de fiets in plaats van de autosleutels, want alleen samen kunnen we onze bereikbaarheid duurzaam maken.

Levendige kernen

Lansingerland heeft prachtige kernen en buurten! Ondernemers en inwoners geven er kleur aan en de gemeente verzorgt de randvoorwaarden. Zo heeft CDA-wethouder Albert Abee de basis gelegd voor het afmaken van **Berkel centrum** aan de westkant, waar nu volop gebouwd wordt. Daarbij heeft het CDA in het bijzonder aandacht gehad (en nog steeds) voor het evenwicht tussen beide zijden, qua winkelaanbod en vooral parkeervoorzieningen in de directe nabijheid van de winkels. De CDA-fractie heeft de afgelopen jaren goede contacten onderhouden met onze winkeliersverenigingen om informatie uit te wisselen zodat het CDA aandacht kon geven aan actuele onderwerpen. Zo wordt **Bergschenhoek centrum** op de schop genomen en heeft **Bleiswijk** een prachtig **dorpshart** dat nog mooier is gemaakt. Wethouder Van den Beukel heeft een fonds duurzaam funderingsherstel ingericht om de bewoners van buurtschap **Rotte** die daar last van hebben financieel te steunen. In het Ontwikkelplan Rottemeren is voor de inwoners van **Kruisweg** enerzijds verzekerd dat hun 'voortuin' richting de Rotte onbebouwd blijft en dat de Voorlaan een echte 'laan' wordt, dat er dus een rij bomen geplant wordt. Terwijl veel kernen elders in de regio met leegstand van winkelpanden kampen, floreren de dorpen en kernen van Lansingerland!

Toch zijn er volop uitdagingen, want het online winkelen groeit nog steeds. En hoe combineer je levendigheid met leefkwaliteit voor centrumbewoners? Hoe houden we het bereikbaar? Zal het centrum van Bergschenhoek profiteren van de herinrichting? Waar blijft de aandacht voor Kruisweg en Rotte? Funshopping, een ijsje halen en terrasjes pakken groeien gelukkig fors.

En er is groei van het aantal toeristen en dagjesmensen. Winkelcentra veranderen door dit alles in rap tempo van aanzien. De inrichting van de openbare ruimte moet deze verandering positief ondersteunen. Alleen door topkwaliteit te bieden zullen onze inwoners en bezoekers blijven komen en voorkomen we dat onze kernen Hillegersberg achternagaan (waar de leegstand groot is).

Mooie kernen zijn geen rustig bezit. Er is werk aan de winkel!

136. In navolging van het succes van de hangende bloemen is er nog veel meer **water en groen nodig in de centra**.
137. Het CDA steunt de lokale middenstand en horeca door te blijven investeren in aantrekkelijke dorpscentra en versnippering van winkelgebieden tegen te gaan.
138. De **vernieuwing van Bergschenhoek centrum** moet nauwkeurig worden gemonitord en afgemaakt totdat bezoekers weer tevreden zijn en ondernemingen er floreren. Goede samenwerking en overleg van betrokkenen en de gemeente zijn hiervoor essentieel.
139. Inmiddels komen bezoekers van de kernen uit de hele regio en daardoor ook vaak met de auto. Hoewel de centra zelf autoluw zijn, is het belangrijk in de directe nabijheid **gratis te kunnen parkeren**. Het CDA werkt niet mee aan betaald parkeren, want de blauwe schijf werkt prima om de centra bereikbaar te houden: Goede en veilige bereikbaarheid van onze kernen is essentieel. Hiervoor zal het CDA aandacht hebben en waar nodig oplossingen zoeken om dit te verbeteren.
140. De gemeente start een project dat een impuls geeft aan **buurtwinkelcentra Esdoornlaan** in de Berkelse Sterrenwijk en **Anjerdreef** in de Bloemenbuurt.

141. De gemeente moet actief in gesprek zijn met de ondernemers en pandeigenaren om er samen aan te blijven werken om onze kernen levendig en vitaal te houden.
142. Elke buurt heeft zijn specifieke problemen en kansen waar het CDA werk van maakt:
- a) In Berkel en Rodenrijs dreigen in sommige buurten huisjesmelkers huizen te kopen. Ze zouden die dan willen verhuren aan studenten, arbeidsmigranten of andere kwetsbare groepen. Het CDA zal hieraan niet meewerken. **Woningsplitsing** in onze woonwijken moet niet worden toegestaan, gelet op de onrust die het kan veroorzaken in de wijken, de mogelijke parkeerdruk en de negatieve invloed op de sociale samenhang.
 - b) Het handelsbedrijf in oude vrachtwagens aan de Rodenrijseweg dient te verdwijnen omdat het in strijd is met het bestemmingsplan.
143. In Lansingerland bevinden zich twee buurtschappen. **Voor elk buurtschap stellen we een leefbaarheidsfonds in van 1 miljoen euro met een looptijd van 10 jaar**, vanuit de Eneco-middelen. Er is terecht volop geïnvesteerd in de centra van Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk, maar aan deze buurtschappen is minder aandacht besteed. In samenwerking met de bewonersorganisaties maken we een langjarig uitvoeringsplan om de leefbaarheid langs de Rotte en in de Kruisweg te bevorderen.
- a) Aandachtspunten in Rotte zijn voor het CDA het beheersbaar maken van de recreatiedruk, het vergroten van verkeersveiligheid op de Rottekade en funderingsherstel waar dat aan de orde is.
 - b) In Kruisweg staat het behoud van het open karakter van de Rottezoom, de voortuin van Kruisweg, centraal. Inwoners van Kruisweg hebben hun achtertuin al volgebouwd zien worden

met bedrijventerrein Prisma en het CDA zal geen medewerking verlenen aan grootschalige nieuwbouw of nieuwe bedrijvigheid in de Rottezoom. Om overlast van motorgeluiden tegen te gaan moeten er camera's geplaatst worden. Daarnaast moet er aandacht komen voor de geluidsoverlast ter plaatse van het horecacluster tegen over Kruisweg.

Levendige kernen zijn allereerst een kwestie van burgerschap, van bewoners die inwoners worden (d.w.z. die zich settelen, die onderdeel worden van het sociale weefsel in buurten en dorpen) en van ondernemers die succesvol zijn en zich inzetten voor de gemeenschap. Maar de overheid moet goede voorwaarden scheppen. Ze behouden we samen levendige kernen!

Bestaanszekerheid

Goed werk is het eerste waaraan mensen financiële bestaanszekerheid ontlenen. Het is de verantwoordelijkheid van eenieder om naar vermogen voor zichzelf en zijn/haar naasten te zorgen. Ondernemers hebben de verantwoordelijkheid om een eerlijk loon te betalen en cao's na te leven. De gemeente is er om de bijstandswet uit te voeren. CDA-Tweede Kamerlid René Peters zei: "Ieder mens heeft bestaanszekerheid nodig: eten, drinken, een dak boven zijn hoofd, een reden om voor uit bed te komen en gemeenschapszin. De meeste mensen zijn in staat deze zaken zelf te regelen, maar een miljoen mensen in Nederland kunnen dat niet. Zij hebben veel moeite de eindjes aan elkaar te knopen. Mensen in de bijstand bijvoorbeeld kunnen vaak niet rondkomen, evenals mensen die weinig verdienen en net niet in aanmerking komen voor toeslagen. Of jongeren met tijdelijke banen, en senioren met enkel een AOW of een heel klein pensioen."

Bijna iedereen kan in zo'n situatie terecht komen. Niemand is onkwetsbaar. Het aantal mensen dat het aan bestaanszekerheid ontbreekt, ook in Lansingerland, is te hoog en er is actie nodig.

144. Onze gemeente spreekt zich uit voor een verhoging van **10 procent op het wettelijke minimumloon**. Ook moet er een duidelijke norm komen voor het sociaal minimum, het bedrag waarmee je moet kunnen rondkomen. Zo pakken we structurele armoede aan en zorgen we dat werkenden, uitkeringsgerechtigden en AOW'ers duurzaam kunnen rondkomen.
145. **Kinderen mogen niet opgroeien in armoede**. Door kindpakketten en cultuur en sportvoorzieningen aan te bieden wordt voorkomen dat kinderen uit arme gezinnen uitgesloten worden.
146. De gemeente zet bij **inkoop en aanbesteding** de banen, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden voor werknemers voorop. We waarborgen een goede overgang van personeel - inclusief al hun rechten - bij contractwisseling van aanbestede diensten. Werknemers en vakbonden krijgen inspraak op het beleid en bestek.
147. Onze gemeente geeft het goede voorbeeld als het gaat over werk. We zorgen voor echte banen, kwaliteit van werk, beperken van flexwerk alleen bij ziek en piek, houden ons aan de **banenafpraak voor duurzame garantiebannen**, realiseren beschut werk en investeren in regionale werkgelegenheid.
148. Onze gemeente zet zich in voor een **warm welkom voor Europese arbeidsmigranten**. Zij worden ingeschreven in het bevolkingsregister en als ze EU-ingezetenen zijn natuurlijk gestimuleerd om te stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen, waarvoor ze stemrecht hebben. Met het maatschappelijk middenveld wordt een bijeenkomst georganiseerd om ervoor te zorgen dat migranten – hoe lang ze hier ook zijn – zo goed mogelijk participeren in de lokale samenleving. Nu al zijn er bijvoorbeeld Poolse katholieke missen in Bleiswijk. Hiermee voorkomen we isolatie, kwetsbare situaties en overlast. Bovendien geven we hiermee vorm aan onze

medemenselijkheid. Bedrijven die veel gebruik maken van arbeidsmigranten voor hun bedrijvigheid, zowel inleners als uitzendbureaus, zijn primair verantwoordelijk voor fatsoenlijke beloning en kwalitatieve huisvesting. Bij tekortschieten spreken we hen erop aan en stemmen af met handhavende instanties zoals de arbeidsinspectie. Verreweg de meeste bedrijven die werken met arbeidsmigranten werken fatsoenlijk en vele arbeidsmigranten hebben het goed naar hun zin in Lansingerland. Het is juist daarom zaak om scherp te zijn op uitwassen, zodat de goeden niet onder de kwaden lijden.

Gemeentefinanciën

We staan er goed voor als gemeente, hebben een sluitende begroting voor 2022 en meer dan 200 miljoen euro in de gemeentekas. De risico's zijn beperkt omdat alle Vinex-wijken volop in ontwikkeling zijn. Kortom: de wethouders financiën die het CDA sinds 2014 levert hebben Lansingerland uit het slop getrokken en in rustige vaarwater gebracht.

Tegelijk heeft Den Haag ons opgezadeld met taken zonder voldoende middelen: denk aan de jeugdzorg en de subsidie (Wmo) voor huishoudelijke hulp die elk jaar weer miljoenen duurder worden zonder dat we erop kunnen sturen: het zijn namelijk open-einde regelingen. Er is nu twee jaar op rij bezuinigd en het einde van de bezuinigingen is nog niet in zicht. We zullen dus scherp moeten blijven op met name nieuwe structurele uitgaven. Indien nodig bezuinigen we opnieuw om en structureel sluitende begroting te houden.

Het is zaak om aan een aantal principes vast te houden:

149. Zoveel mogelijk van onze ambities waarmaken door anders en slimmer te werken, vooral door het **maatschappelijk middenveld weer verantwoordelijkheid terug te geven**. Scholen zijn bijvoorbeeld mans genoeg om zelf samenwerking op te zoeken met muziek- en

sportverenigingen. De ‘combinatiefunctionarissen’ vanuit de overheid die dit nu doen kunnen worden afgeschaft.

150. De **hondenbelasting** levert nu meer op dan er aan kosten wordt gemaakt, zoals voor uitrenvelden en afvalbakken. Bovendien is het moeilijk uitlegbaar dat voor een relatief bescheiden opbrengst (ca. 300.000 euro) zoveel administratieve processen worden opgetuigd, terwijl we dat niet doen voor andere huisdieren en terwijl honden vaak veel welzijn bieden aan de eigenaren. Het CDA schaft de hondenbelasting daarom af. Daarentegen zijn we voorstander van introductie van een vorm van forensen- en toeristenbelasting, zodat ook iedereen die een korte periode in Lansingerland verblijft bijdraagt aan de instandhouding van onze voorzieningen.
151. **Extra structurele uitgaven moeten een structurele dekking hebben.** Het CDA zal zich blijven verzetten tegen plannen waarbij incidentele financiële meevallers worden ingezet om structurele verplichtingen aan te gaan. Hoewel verleidelijk, is dat slecht financieel beleid.
152. Het lokale ozb-belastingpercentage moet **onder het landelijke gemiddelde blijven**, omdat mensen met een normaal inkomen hier vanwege de enorme prijsstijging in onze gemeente in bovengemiddeld dure woningen wonen, zonder dat hun inkomen is meegegroeid.
153. Vanuit het restant van de opbrengsten van de verkoop van Eneco doen we de komende vier jaar **strategische investeringen die de maatschappij voor decennia versterken**. Dit is namelijk geld van de belastingbetaler dat aan maatschappelijke noden kan worden besteed. Specifiek stellen we voor:
- a. Horti Science Visie en Park realisatie 50 procent cofinanciering: 10 miljoen
 - b. Cofinanciering warmtenet glastuinbouw: 10 miljoen

- c. Groene schil rond Lansingerland: 50 miljoen
 - d. Groene dooradering kernen: 5 miljoen
 - e. Duurzame energie en energietransitie: 10 miljoen
 - f. Stil asfalt en elektrische oplaadpunten: 1 miljoen
 - g. Investeringsfondsen Kruisweg en Rotte: 2 x 1 miljoen
 - h. Drie tunnels: 15 miljoen
 - i. Cultuurhuis Berkel: 10 miljoen
- TOTAAL: 113 miljoen

Elk jaar investeren onze inwoners en bedrijven vele honderden miljoenen in het onderhouden van hun huizen, in hun medemensen, in opleidingen, in nieuwe bedrijvigheid. Zij vormen de werkelijke motor achter het bloeien van Lansingerland. Tegelijkertijd willen we geen situatie van private rijkdom en publieke armoede. In het uiterste geval krijg je dan Amerikaanse toestanden, waarbij veel wegen vol gaten zitten en publieke scholen armoedig zijn, terwijl mensen in buurten achter hekken verblijven en hun eigen beveiliging regelen. Een robuuste publieke sector die zijn kerntaken kwalitatief oppakt is dus nodig. De herwaardering van de publieke zaak, van veiligheid, dienstverlening, onderwijs, energie-infrastructuur en handhaving is bij het CDA in goede handen. Dit alles slechts ter bescherming en waardering van het allerbelangrijkste kapitaal dat we kennen: dat is niet dat van individuen, niet dat van de overheid, maar dat is ons sociale kapitaal. Dat onzichtbare sociale weefsel dat niet in euro's kan en mag worden uitgedrukt: de zorgzame samenleving.

VERANTWOORDING

In de periode mei tot november 2021 heeft een commissie, ingesteld door het bestuur van het CDA Lansingerland, gewerkt aan dit verkiezingsprogramma. Amateurs en professionals, inwoners en ondernemers, hebben veel input geleverd. Deze input is geanalyseerd en verwerkt in dit programma, om aan te sluiten bij de specifieke noden en kansen in onze samenleving. De commissie bedankt iedereen die tijd heeft gemaakt om een bijdrage te leveren. Het was ons een genoegen om op basis van christendemocratische uitgangspunten en de ervaringskennis in onze samenleving een relevant en scherp programma te schrijven. Onze vurige wens is dat na vaststelling door de ALV dit programma als appèl zijn mobiliserende uitwerking zal hebben en als praktische leidraad zal dienen voor een zo groot mogelijke CDA-fractie in de gemeenteraad van Lansingerland in de periode 2022-2026.